 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4126

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորաւունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK„ Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » վեցամսեայ. 70 »
» » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» վեցամսեայ. 20 »
Դրամը փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Չվճարուած բաժանորդագրութեան մասին թերթը ետ չի վերադարձուիր:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՄԵՐ ՍԱԼՈՆՆԵՐԸ

Բ.

«Չէ՞ք կարծեր որ, դիտել կու տար բարեկամ մը՝ Արեւելքի առջի օրուան թիւը աչքէ անցուցած պահուն՝ մեր երեկոյթներուն համար իբրեւ ժամանցի լաւագոյն միջոց ցոյց տալով խօսակցութիւնը (causerie), անզգալաբար գետինը հարթած կ'ըլլաք••• բամբասանքին առջեւ, որ արդէն առիթի կը սպասէ բոլորովին գրաւելու համար մեր պարապոյ ժամերը»։

Այդ բարեկամը մատը վէրքին վրայ կը դնէր, ինչպէս կ'ըսեն դասական ոճով, դիպուածաբար մատնանիշ ըլլալով նիւթը զոր վերապահած էի արդէն այս երկրորդ յօդուածին։ Բամբասանքը fogpukէն զանազանել գիտնալ, ահա՛ ինչ որ բաղձալի է տեսնել մեր լեզուանի տիկիններուն ու օրիորդներուն քով։ Եւ ճիշդ ատոր համար էր որ օրինակ առնել ուզեցի Տիկին Օպէռնօն տը Նէռվիլը և ո՛չ թէ առ հասարակ բոլոր բարիզուհիները որոնց համար կը պատմեն թէ բամբասանքի կողմէ կրնան մըցիլ որ և է երկրի իրենց քոյրերուն հետ,—սա տարբերութեամբ որ անոնք մասնաւոր հրապոյր մը, նրբութիւն մը տալ գիտեն իրենց այդ խօսուըռտուքին։

Եւ քանի որ Տիկին տը Նէռվիլէն և իր վրայ գրուածներէն սկսայ, իրմով չարունակեմ։ Այդ երբեմնի համբաւաւոր բարիզուհին մօրմէն ժառանգած էր խելքի և անունի տէր անձնաւորութիւններ չուրջը հաւաքելու ազնուապետական աւանդութիւնը, որ մասնաւոր կարողութիւններէ աւելի՝ մասնաւոր առաքինութիւններ կը պահանջէ։ Նախ ինքզինքը սքօղելու ճաշակը ունենալ՝ ուրիշները փայլեցնել տալու համար։

—Սիրելի աղջիկս, ըսած էր առտնօք Տիկին տը Նէռվիլ գրագէտ կնոջ մը, մանկամարդ ու շնորհալի, որ փափագ կը յայտնէր ընտրեալ հիւրերու ժամադրավայր դարձնել իր տունը, դուն չես կրնար երբեք սալոն մը ունենալ, վասն զի••• շատ գեղեցիկ ուսեր ունիս։

Մինչդեռ ինքը տանտիրուհւոյ տիպար մը կը հանդիսանար այն աստիճան կատարելութեամբ որ անձնազոհութեան կը հասնէր։ Օրինակ մը։ Աղէքսանդր Տիւմա, երկար ժամանակ, Տիկին Օպէռնօնի յարկին տակ ամենէն աւելի փնտռուող ու մօտիկ ըլլուող հիւրը եղած էր։ Օրին մէկը սակայն, առանց որ և է արդարանալի պատճառի, պահանջեց որ իրեն զոհեն ընտանի հիւրերէն մէկը։

—Ես կամ ինքը, ըսաւ վիպասանը այն կտրուկ ոճով որ երբեմն բըրտութեան հետ կը շփոթուէր։

Տանտիրուհին տեղի չտուաւ եւ թողուց որ Տիւմա մեկնի, թէեւ կեանքին մինչեւ վերջը սրտովին տառապեցաւ իր այս որոշման համար։ Եւ երբ կ'երթային ըսել իրեն «Տիւման կը փայլէր երէկ իրիկուն այսինչ Տիկնոջ սրահին մէջ», ժպտելով կը պատասխանէր. «Կարելի չէ որ իմ տանս մէջ ունեցած սրախօսութիւնը ունենայ ուրիշ ո՛ր և է տեղ։»

* * *

Բայց բամբասա՞նքը։ Հոն պիտի գանք։ Այդ մասին իր դաւանած սկզբունքները քանի մը տողի մէջ կրնան ամփոփուիլ, որո՛նք վարդապետութիւն մը կ'արժեն բուռին առտնին իմաստովը։

Գժտութիւններէ խոյս տալու հնարամտութեան անհրաժեշտ պայմանն է չբամբասելու խելացիութիւնը։ Տիկին տը Նէռվիլ, որ գերազանցապէս օժտուած էր այս յատկութեամբ, սա սիրուն մեկնութիւնը կու տար իր բարեհամբոյր վարմունքի մասին. «Գաղափարները ա՛յն աստիճան կը հետաքրքրեն զիս որ անձերով չեմ զբաղիր»։ Եւ սակայն տանտիրուհի մը, որ այնքան հիւրեր կ'ընդունի, գժտութիւններէ, բամբասանքէ խոյս տալ ուզելուն պատճառաւ չի կրնար անգիտանալ զանոնք։ Եւ հոս էր իր նկարագրին յատկանշական կողմը, որ չէր հետաքրքրուեր, չէր զբաղեր անոնցմով։ Քառորդ դար մը ամբողջ, գրեթէ ամէն օր, իր սրահին մէջ հիւրեր ընդունիլ, իր սեղանին չուրջը հրաւիրեալներ հաւաքել որոնք, ինչ ալ ունենան իրարու մէջ, հաճոյք զգան մէկտեղ գալով.—այս նրբաչնակութիւնը պահել գիտնալուն մէջ կը կայանար իր տանտիրուհիի տաղանդը։

Ջանք կ'ընեմ արտագրել այդ համախմբումներուն մէջ պատուած սրամտութեան նմոյշները ու անոնց վերաբերող մանրավէպները որոնք բոլորովին պիտի օտարացնէին նիւթէս։ Բայց երբ կը մտածեմ, միեւնոյն ատեն, թէ հարկ է «մեր սալոններուն» դառնալ, կը կասիմ գրեթէ։ Ինչ գըրել։

* * *

Հայ տանտիկինը ու իր աղջիկը եղող օրիորդը լրագիրներէն չէ որ պիտի սորվին թէ ինչպէ՛ս պէտք է վարեն իրենց ընդունելութիւնները։ Որ և է դրոյի համար յաւակնոտութիւն պիտի ըլլար՝ նոյն իսկ թելադրութեան մը փորձը. բայց օտար ընկերութեանց, և լաւագոյն ընկերութեանց օրինակը, այս տեսակ պարագաներու մէջ, կռուան մըն է որուն կրնանք փարիլ։ Թո՛ղ վայրկեան մը խորհին Տիկին տը Նէռվիլի նման տիպարներուն վրայ։

Համեմատութիւնները չմոռնալով պահել,—որոնց աստիճանը պէտք է մեծկակ չափով մը իջեցնել դժբաղդաբար, երբ մեր ընտանեկան միջավայրին կը դառնանք—Հայուհիները և իրենց ընտրելագոյն համարած ընկերութեան պատկանող անձերը միշտ պիտի կրնան կազմել ընդունելութիւններ որոնց մէջ թղթախաղը միայն չտիրապետէ ու բամբասանքը fogpukին հետ չշփոթուի։ Ատեն մը Բերա, Օրթագիւղ, և պահ մըն ալ Գատըգիւղ, ունեցան իրենց այդ գեղեցիկ երեկոյթները, ամենէն ծանօթ ընտանիքներուն մէջ որոնցմէ չատին սրահները թէեւ նորէն թափուր չեն հիմակ, բայց խօսակցելու, երաժշտութեամբ ու սրախօսութեամբ համեմուած սալոնի խաղերու ժամանցն է որ կը պակսի անոնց մէջ։ Պահ մը ալ ան ընդհանրացած էր այդ ճաշակը, որ ընտանեկան պարահանդէսներն իսկ՝ պարէ աւելի causerieի անուշ մթնոլորտներ կը դառնային, տենդայոյզ վալսէ մը կամ եռանդուն քատրիլլէ մը ետքը, դադարներու միջոցին զորս կ'երկարաձգէին։ Պարահանդէսներէն հրաժարեցա՞նք՝ գայթակղեղի հովեր առնելով. երաժշտութիւնը ու խօսակցութեամբ անցուած երեկոյթները անհամ սեպեցինք։ Բայց միթէ անոնց յաջորդող կանանչ-սեղանները առաջիններէն նուա՞զ գայթակղական են և վերջիններէն աւելի՞ համով։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԿՈՎԿԱՍԻ մէջ ժանտախտի պատահականութեան դէմ ձեռք առնուած հետեւեալ նախազգուշական միջոցները կը հաղորդուին Թիֆլիզէ.

«Թիֆլիսի քաղաքային առողջապահական գործադիր յանձնաժողովը, որ, ինչպէս յայտնի է, ներկայումս զբաղուած է ժանտախտի դէմ նախապատրաստական միջոցներ ձեռք առնելու խնդրով, ի միջի այլոց որոշել է բժշկական վերահսկչական երեք կեդրոն նշանակել քաղաքիս սահմաններում, մէկը—Կախեթեան ճանապարհի, միւսը—Ռազմա-վիրական ճանապարհի, և երրորդը—Երեւանեան խճուղու վրայ։ Բացի դրանից՝ յանձնաժողովը որոշել է, համաճարակ հիւանդութիւնը երեւան եկած դէպքում, չորս հիւանդանոց բանալ՝ իւրաքանչիւրը 60 հոգու համար և ժանտախտով մեռածներին թաղելու համար տեղ նշանակել Հաւլաբարի լեռների այն կողմի լանջերի վրայ։ Ժանտախտէ բռնուածներին հիւանդանոց փոխադրելու համար պէտք է պատրաստ պահել 4 փակ կառք»։

ԱՐՄԱՇԻ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գ.

ԴԷՊԻ ԽԱՍՔԱԼ

Երկուշաբթի.

Անտանելի՝ գիւղին պէս, անտանելի ճամբէն ու բնիկներէն ալ աւելի, ձին՝ զոր կրցած ենք գտնել Խասքալ երթալու համար, անկարելի է նկարագրել։ Տղայութեան ատեն մեր ձեռքը կու տային տեսակ մը տուփ որուն կափարիչը բանալնուս պէս անձուռնի գլուխ մը կ'ոստնուր դուրս։ Ճիշդ այդ ոստումը կ'ընեն այստեղի ձիերը՝ ան ալ ա՛յն ատեն՝ երբ բարեհաճին քիչ մը երագել իրենց կաղկըռիայի ընթացքը։

Լեռնուտ ճամբայ մըն է մինչեւ Խասքալ, օձապտոյտ ընդհանրապէս և տեղ տեղ ալ ճախճախուտ։ Կանանչը կը տիրէ չորս կողմ և հոս ու հոն միշտ ծառերու կը պատահինք։

Բազմաթիւ կառքերով ուխտաւորներ կան մեզի հետ, գրեթէ ամէնքն ալ Պոլսեցի. արդէն Պոլսեցիք՝ Արմաշ ուխտի գացած չեն համարիր ինքզինքնին, եթէ երբեք Խասքալ երթալու չըլլան։

Վերելքէ մը բարձրանալնուս՝ գիւղը կ'երեւայ կոկիկ ամփոփումով մը՝ զոր իր ամբողջութեան մէջ դրկելու համար աչքի միակ նայուածք մը կը բաւէ։

Արեւը՝ դեռ նոր իր ոյժը գտած, դեղընկուկ ջնարակ մըն է քսած գիւղին վրայ՝ որ չուրջի կանանչին ու վերի կապոյտին միջեւ խատուտիկ առարկայի մը պէս կը վառվռի։

Ժամ մը կը հասնինք գիւղ։

Հողի ու փայտի խառնուրդով չինուած տուներ են միայն,— ընդ ամէնը 150-160,— նեղ փողոցներով բաժնուած իրարմէ և ամբողջութեամբը հայ։

Եկեղեցին քարուկիր չէնք մըն է, թէեւ ներքին մասը շա՛տ հին, պզտիկ զանգակատունով մը ու գրեթէ կից վարժարանին՝ որ միանգամայն իբր Թաղ. խորհրդարան կը ծառայէ։

Երիտասարդ ուսուցիչ մը՝ կարծեմ Դպրեվանքէն ելած, կը պտտցնէ զմեզ վարժարանը, արտաքինին պէս ներքինով ալ խսրխուլ։ 50 60 աշակերտ կը յաճախեն եղեր հոն, ամէնքն ալ գիւղի զաւակ, և ուսուցիչը կը հաւաստէ թէ մեծ ընդունակութիւն ցոյց կու տան սորվելու, ինչպէս նաեւ շա՛տ ալ փափաք։

Կը հանգչինք քիչ մը ատեն. եկեղեցին կ'աւարտի և տեղւոյն քարոզիչը՝ Արսէն վարդապետ Յովհաննեան, կու գայ հիւրընկալել զմեզ, ուրախութեամբ մը որ մանաւանդ գոյացած տասերկու ոսկիի դարպասին պատճառաւ չեչտուած է։

Վերջին ծայր հետաքրքրական տիպար մըն է այդ Արսէն վարդապետը որ դեղջկական սիրուն ճաշի մը կը հաւրէ զմեզ՝ խորհրդարանին սրահին մէջ։ Խօսուն, լեզուանի և միշտ խնդուռ մարդ մը, որուն վրայ շատ մը բաներ կը պատմեն և զորս ինք անձամբ կը հաստատէ։

Ժամանակաւ Պիլէճիկի մօտերը գտնըւող Թիւրքմէն գիւղին մէջ քարոզիչ եղած ատեն ա՛յն աստիճան բարեպաշտ ցոյց կու տայ եղեր ինքզինքը որ տեղացիք զայն տեսնելուն պէս կը փախչեն եղեր իրարու,

—Իսա Յիսուսի աղբարն ա • • • ։

Արմաշի նախկին միաբաններէն է, ո՛չ այնչափ զարգացած, բայց սրտով վերջին աստիճան բարի եկեղեցական մը ու միանգամայն ալ հիւրասէր։

Կը պատմեն թէ վարդապետ ձեռնադրուելէ անմիջապէս ետքը միակ փափաք մը ունեցած է, փորը մեծցնել։ Այսօր թէեւ կրնայ իր փափաքին հասած նկատուիլ, որովհետեւ բաւական կլորիկ փոր մը չինած է արդէն, սակայն կրկին գոհ չ'երեւար։ Եւ աւելի մեծ տեսնելու համար զայն, գօտին փոխանակ մէջքէն կապելու, ճիշդ թեւերուն տակ կը սեղմէ որպէս զի փորը կարենայ ազատօրէն զարգանալ։

Ասկէ զատ, ստամոքսն ալ չատ կը խնամէ և ա՛յն աստիճան ախորժով ուտուածք մը ունի՝ որ մարդ մինչեւ կոկորդն ալ թլած ըլլայ, կրկին կը փորձուի ուտել։

Կերակուրէն ետքը գիւղը այցելելու կ'ելլենք։

Հարիւր վաթսուն տուն կան տարտղնուած հոս ու հոն՝ ընդհանրապէս այգիներու չուրջը և ամէնքն ալ ցեխով ու փայտով չինուած։

Խանութ չատ քիչ կայ և ան ալ սըրճարան ու նպարավաճառ։

Գիւղացիք չատ անուշ մարդիկներ են, բարի և հիւրամեծար։ Ձիով գիւղէն ներս մտած ատեննիս, կիներն ու տղաքը զմեզ դիմաւորած էին արդէն՝ բարի գալուստ մաղթելով։ Մեկնած ատեննիս, միեւնոյն կերպով էր որ ճամբու դրին զմեզ՝ համակիր «երթաք բարով»ներով ու մինչեւ գիւղին սկրնաւորութիւնը մեզի ընկերանալով։

ՋԱՂԱՑՔԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Երկուշաբթի, ցորեկ.

Վերադարձին կը փոխենք մեր ճամբան, Ջաղացք այցելելու համար։

Կանանչորակ բլրակներով ու դաշտերով եզերուած ճամբայ մըն է ձեռք առածնիս՝ ողողուած ոսկեւոր ճառագայթներովը արեւին որ սոսկալի տաք մը կը մաղէ։

Մեզի հետ քանի մը կառքեր միայն կան՝ զորս կ'անցնինք չուտով ու գրեթէ քառորդ վայրկեանէն կը հասնինք Ջաղացք՝ ուր վերջին աստիճանին հասած ոգեւորութեան մը կը հանդիպինք։

Կառքեր լեցուած են չորս դին և ուխտաւոր ընտանիքներ տարտղնուած են այգիներու չուրջը, չոր կանանչին վրայ, և ցորեկուան ճաշի զբաղած են։ Խումբէ խումբ երբեմն նուագարանի ձայներ կ'ելլեն ու երգեր կը թռչկոտին տեղ տեղ. հոդ հաւաքուողներու մեծ մասը օղի բերած է իրեն հետ։

Ջաղացք կը մտնենք։

Ջուրը կը հոսի թէեւ, բայց անիւը կեցած է ու կրնանք պէտք եղածին պէս աչքէ անցընել չէնքին բոլոր բաժանումները։

Իր արդի վիճակով, Ջաղացքը հազիւ կը բաւէ Դպրեվանքի պէտքերուն։ Բայց,—կը հաւատեն չատեր,—եթէ երբեք փոխանակ ջուրի՝ մեքենայով դառնայ անիւը, վանքին պէտքերը լիովին գոհացնելէ զատ պիտի կրնայ կլորիկ ալ չահ մը ձգել, ինչ որ մեծ օգուտ մը պիտի ունենայ Դպրեվանքին համար։

Շրջակայ մարգերէ անցնելով դէպի Արմաշ տանող ճամբան ձեռք կ'առնենք կէս ժամ ետքը, ու չատ չանցած կը հասնինք գիւղ՝ որ բաւական պարպուած է ուխտաւորներու մէկ կարեւոր մասին մեկնելուն պատճառաւ։

Առիթէն օգտուելով դէպի «էգի» կը քչենք ձիերնիս ու ցորեկ աչքով կը դիտենք վանքին «Թթանոց»ը։

Ինչպէս յայտնի է արդէն՝ վանքը խոզակի գործէն բաւական կոկիկ գումար մը ձեռք կը ձգէ. Թթանոցը բաւական տարածուն է թէեւ, բայց ծառերը զառիվայրի վրայ տնկուած ըլլալնուն այնչափ զօրաւոր չեն, կ'ըսուի։

Այս տարի, Դպրեվանքին խոզակի բերքը չատ լաւ է և գիներն ալ սուղ են արդէն։

Տ. Աղան վարդապետ Սրծրունի՝ որ հաշիւներով կը զբաղի, կը յայտնէ այս պարագան՝ կատարեալ ուրախութիւն մը արտայայտելով։

Մէկ խօսքով, տեսակ մը նախախնամութիւն է վանքին համար՝ խոզակի բերքին առատ ու լաւ ըլլալը։

Տեսակ մը բացօթեայ սրճարան կառուցուած է թթանոցին վերեւը՝ ուր կը հանգչինք քիչ մը և ուրկէ ամբողջ Արմաշ կը տեսնուի իր տուներովը ու եկեղեցիով։

Առջի օրերը՝ ընդհանրապէս իրիկուան դէմ, բազմաթիւ ընտանիքներ կը հաւաքուէին հոս՝ զմայլած մանաւանդ այն հիանալի համայնապատկերէն որ «էգի»ին չուրջբոլորն է տարածուած և զոր կը գեղեցկացնեն մէկ կողմէ սիրուն ու քով քովի կայնած այգիներ, ու միւս կողմէ ալ այն գրաւիչ ու վայրի հրապոյր մը արտաբերող անտառները՝ որոնք մեր աջ կողմի բլրակներն են ծածկած։

Օդը մանաւանդ, մեղմ ու պչրոտ բան մը ունի իր վրայ՝ ու քարն անգամ կրնայ հալեցնել։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ(*)

ԹՈՔԱՏԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Աղքատախնամ Հոգաբարձութիւնը կը վարէր չաբաթաթօշակներ գանձելու դրութեամբ. իւրաքանչիւր չաբաթաթօշակ 10 փր. է. ամէն ոք ազատ է իր սրտէն բղխածին չափ յանձն առնել անկէ. ողորմութեան ամենէն ժլատ մէկն ալ չիդժգոհիր այս աննշան վճարումը ընելու։ Կիրակի օրերը եկեղեցին դուռը դրուած սնտուկը կու գայ ամբողջացնել Աղքատախնամին վտիտ գանձանակը։ Այս կերպով, ա՛լ ականատես չենք ըլլար այն գայթակղական տեսարաններուն զորս կ'առթէր սնակ պտտցնողներու երկարաձիգ չարքը։ Քահանան միայն թոյլտուութիւն ունի սնակ մը պտտցնելու։ Բովանդակ քաղաքին մէջ չես հանդիպիր մուրացող հայ աղքատի մը։ Աղքատախնամը ամսաթոշակներ յատկացուցած է՝ մանրազննին քննութենէ ետք՝ իրապէս չքաւորութեան մատնուողներուն, պատուիրելով որ բարեսէր հասարակութիւնը ողորմութիւն չտայ երբեք ո և է աղքատի։ Միակ ուղղութիւն մը՝ որուն շնորհիւ Թոքատցիները իրական ու կեղծ աղքատը զանազանելու դժուարութենէն ազատած են։ Ասկէ առաջ, սովորած էին աղքատասէր ազգայինները չափաւորել իրենց նուիրատուութիւնները՝ կեղծ մուրացիկներու գայթակղեցուցիչ պատմութիւններէն թելադրուած։ Հիմակ, իւրաքանչիւր անհատ իր նուիրաբերութիւնը բրած ատեն՝ վստահ է թէ իր լուման խառնուելով ուրիշներու հետ՝ պիտի գործածուի իրական կարօտութեան մը պատճառած գաղտնի ու յայտնի արցունքները սրբելու։ Աղքատախնամ Հոգաբարձութիւնը՝ որ չդադրիր իրեն յանձնուած նուիրական գործը աւելի խղճմտութեամբ կատարելու ջանալէ՝ այս օրերս ձեռնարկած է չինութեանը աղքատանոցի մը — հիւանդանոցի մանրանկար — եկեղեցապատկան տան մը վրայ հարկ եղած նորոգութիւնները կատարելով. այս չէնքը, քանի մը օրէն տրամադրելի պիտի ըլլայ՝ խել մը անտուն և փողոցները մնացող անժառանգներու ապաստանարան դառնալով։ Յիշատակութեան արժանի է արդարեւ նորոգութեան առթիւ տեղւոյս հիւսներուն ցոյց տուած անձնուիրութիւնը, որոնք քանի օրերէ ի վեր ձրիաբար կ'աշխատին՝ մղուած ժողովրդական ողորմասէր զգացումէ մը։ Իսկ անոնք որ հոս կամ հոն չատ զբաղած ըլլալով չեն կրնար գոհացնել չքաւորներու պատսպարանին մէջ գէթ օր մը աշխատելու իրենց ջերմ ըղձանքը՝ մէջերնին հանգանակութիւններ կը կատարեն և փոխանորդներ կը ղրկեն։ Ասկէ զատ, հիւսները Աղքատախնամին նուիրած են երեք հարիւր ղրուշի մօտ գումար մը որ գոյացած է իրենց աշկերտութեան չրջանը աւարտող և վարպետութեան թեւակոխելու վրայ եղող աշկերտներուն ըրած վճարումներէն, նոյն արհեստին մէջ ի վաղուց գոյութիւն ունեցող օրինակելի սովորութեան մը համեմատ։ Այս պարկեշտ արհեստաւորներուն ընթացքը գովելի չե՞ս գտներ, սիրելի ընթերցող։ Կը փափաքէինք որ միւս արհեստաւորներն ալ հիւսներու այս գերազանցապէս յանձնարարելի օրինակին հետեւէին։

Այժմ անցնինք համառօտակի գծելու այն երկունքը որ ծնաւ վերոյիշեալ օգտաշատ կազմակերպութիւնը։ Ասոր անուղղակի չարժառիթը եղած է Նախորդ առաջնորդ. տեղապահը՝ ուր ուզելով յագուրդ տալ իր դրամասիրութեանը, բարիք պատճառած է անգիտակցաբար։ Ազգ. հասոյթներու ապահովագոյն գանձապահը ըլլալու յաւակնութեամբ՝ տեղապահը ամէն ճիգ թափած է զանոնք իր ձեռքին մէջ ամփոփելու համար, որպէս զի դրամ գանձելու գործը աւելի դիւրութեամբ և արդիւնաւորապէս կատարէ։ Նոյն իսկ անգամ մը, ձեռքը մօտի արկղիկին զարնելով ըսած է. «Հո՛ս պիտի հաւաքեմ ամէն հասոյթները և ես անձամբ պիտի վճարեմ ուսուցիչներու ամսականները»։ Այն ժամանակի ժողովականները, բանգէտ անձեր, կռահելով վարդապետին թաքուն խորհուրդը, անոր եսապաշտ դիտաւորութիւններուն դէմ թումբ մը կանգնելու մտադրութեամբ՝ միաձայն հաւանութեամբ կը կազմեն Տնտեսական Խորհուրդը, որուն կը յանձնուի տեղական ազգ. բովանդակ եկամուտները գանձելու պաշտօնը։ Այս կարգադրութեան անմիջական հետեւանք կ'ըլլայ կազմալուծումը Թաղ. Խորհուրդներու՝ զորս կը փոխանակէ միացեալ Թաղ. Խորհուրդը։ Յետոյ, պարագաներու բերմամբ, Տնտեսական Խորհուրդը կազմելու նախաձեռնարկ եղող Քաղ. Ժողովը կը սկսի ընդդիմութեան ոգի սնուցանել անոր դէմ, որովհետեւ նորակազմ Խորհուրդը հաշուետուութիւն և յանձնում կը պահանջէ անջատ Թաղ. Խորհուրդներէ՝ որոնց կ'անդամակցէին Քաղ. Ժողովէն ոմանք։ Եւ տեղապահը, որուն ծրագրին գործադրումը արգիլելու համար կազմուած էր Տնտեսական Խորհուրդը, պաշտպան կը կանգնի վերջիններս՝ Քաղ. Ժողովին դէմ իր ունեցած հակակրութենէն չարժուած։ Որովհետեւ նախապէս այս կամ այն եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդը կ'ընտրուէր սովորաբար իր ծուխերէն, ասոնք կը դժկամին յանձնել իրենց(°) եկեղեցին միացեալին՝ պատրուակելով թէ այսօրինակ կեդրոնացում մը կրնայ վնասաբեր ըլլալ և տեղի տալ բազմաթիւ անկանոնութիւններու և անվերջ գանգատներու։ Այսպէս, այդ ատենները ազգ. վարիչ մարմիններու չրջանակին մէջ քաոսային վիճակ մը կը տիրէր։ Եւ երբ Տնտեսական Խորհուրդի անդամներէն ոմանք, նորոգ ընտրութիւններու միջոցին, Քաղ. Ժողովի անդամ կ'ըլլան, այն ատեն կը վերակազմեն Տնտեսական Խորհուրդը՝ ուժովցնելով զայն ձեռնհաս և զօրաւոր տարրերով։ Վերջապէս վիճակիս բարեխնամ առաջնորդ Տ. Պետրոս Սրբազանի հաչտարար միջամտութիւնը վերջ կու տայ այս բուռն պայքարներուն՝ որոնցմէ բնական ընթացքով մը դուրս կու գայ այժմու կազմակերպութիւնը՝ զոր անվթար պահպանելը իւրաքանչիւր անհատի վզին պարտքն է այլեւս։

Թոքատ Մ. Փ.

(*) Տար. երէկի թիւէն և վերջ։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՍԻՐԵՐԳՆԵՐԸ

Գիտէք թէ սովորաբար յունարէն երգերով է որ կ'երգեն իրենց սէրն ու վիշտը, վայելքն ու հաճոյքը մեր Վահանը ու Տիրուհին, Արմենակը ու Զարուհին։

Եւ կամ եթէ քիչ մը նրբացած են, կամ գէթ այնպէս կը կարծեն իրենք զիրենք, եւրոպացի այնինչ երգահանին մէկ կտորովն է որ (այն ալ ընդհանրապէս դէչ սորվուած) պիտի սիրեն ու հառաչեն, վայելեն ու գգուեն։

Ո՛չ մէկը պէտք է արհամարհել, ո՛չ միւսը։ Բայց կը մտածեմ թէ ինչո՞ւ համար ուրիշին լեզուն ու երաժշտութիւնը փոխ առած ենք երգելու համար մեր սէրը, սրտին ամէնէն սուրբ այն զգացումը՝ զոր մարդ այն լեզուով միայն կրնայ բացատրել պէտք եղածին պէս, որով լսած է սիրոյ, գըգուանքի առաջին արտայայտութիւնը իր մօրը բերնէն։

Օտար բացատրութիւններով մատուցուած սրտի նուիրում մը չի՞ նմանիր կեղծ ծաղիկներու փունջի մը։ Ծաղիկները ո՛րչափ ալ գեղեցկագիտօրէն պատրաստուած, ու փունջը որքան արուեստագիտօրէն կապուած ըլլան, երբեք բնականին պատրանքը չպիտի կրնան տալ։ Եւ ընդունողը պիտի ըսէ միշտ Սիպիլի հետ—«Մե՛ղք որ մոռցեր են քիչ մը ցող ու քիչ մը բոյր սրսկել վրան։»

Ինչո՞ւ չունինք կամ գէթ այսուհետեւ ինչո՞ւ չունենանք հոս Պոլսոյ մէջ մեր ժողովրդական սիրերգները։

Ժողովրդականացած եղանակի մը յարմարցուած հետեւեալ երգերը

«Սիրուն աղջիկ, սէրդ մեղրէն ալ անուշ է,
«Մի՛ ըսեր մի՛ վաղը վաղը. ա՛ն ալ ուշ է։
«Կուրծքըդ ճերմակ մարմար.
«Գըլխս բարձիկ յարմար.

«Կը մոռնամ հոն հար, մար», և այլն ժողովուրդի սիրուն աղջկան չափ սիրուն յանգերով, անոր վարդ այտերուն չափ վառ զգացումով գրուած, կ'ապացուցանեն թէ մարդը չէ որ կը պակսի այս սեռը մշակելու, ամէն դասակարգի ճաշակին գոհացում տալու համար։

Թողունք քիչ չատ գրական կտորները, որոնցմէ լաւ նմոյշներ կրնանք գտնել հինէն ու նորէն։ Օրինակ, Դուրեանի «Փայլ մը նայուածք, փունջ մը ժպիտ «Քուրայ մը խօսք մը դիւթեց իմ սիրտս»։

Թո՛ղ ժողովուրդը սկսի յունարէնին վրայ նախապատուութիւն տալ հայերէն սիրերգներու և պիտի տեսնէք թէ չուտով պիտի ունենանք այդ կարգի երգերու սիրուն հաւաքածոյ մը։

Բայց նախ պէտք է որ կարողները բարեհաճին իբր նմոյչ մէկ քանի կտոր գրել և հրատարակութեան տալ, իբր գրգիռ մը ուրիշներուն։

Իսկ եղանա՞կը, պիտի ըսէք։

Յունարէն երգերու եղանակները գիտա՞ծ էք որ եւրոպական ծանօթ կտորներէ փոխառութիւններ կամ անոնց հետեւողութիւններ են ըստ մեծի մասին։

Առ այժմ մենք ալ անանկ կ'ընենք, մինչեւ որ եկեղեցական երգեցողութիւնը կարգի կանոնի մը դրուելով, կարգը ժողովրդականին դայ։

Քիչ մը ջանք, և ապահով եմ որ փորձը պիտի յաջողի. ու նպատակը պիտի իրականանայ։

Եւ այն ատեն պիտի տեսնենք թէ որքա՛ն քաղցր է եղեր մայրենի լեզուով սիրել ու հառաչել, վայելել ու գգուել։

ԱԼՏԷՊԱՐԱՆ

Գատըքէօյ, 20 Սեպտ.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

Անհաւատալի լուրերու կարգին պիտի սեպէինք Ցուռնիէ գործակալութեան երէկ իրիկուն Լոնտոնէն հաղորդած սա հեռագրական տեղեկութիւնը,—«Անգլիոյ և Թրանսվալի միջև կացութիւնը նուազ տագնապալի կ'երեւայ»—եթէ այս առաւօտ Աժանս Նասիօնալի հեռագիր մըն ալ չհաղորդէր թէ, Լոնտոնի Սակարանին մէջ շրջած զրոյցի մը նայելով, համաձայնութեան ամէն յոյս կորսուած չէ: Ամէն պարագայի մէջ, անակնկալ մըն է այս որուն ստուգութեանը ամ չեն տար Բրէթորիայի մէջ միտքերուն գրգռուած վիճակը և Անգլիոյ պատերազմական պատրաստութիւններուն տենդոտ փութկոտութեամբ առաջ տարուիլը ծանուցանող լուրերն ու հեռագիրները որոնք միեւնոյն ժամանակ կը հասնին Լոնտոնէ, ինչպէս պիտի տեսնուին ստորեւ, և հեռագրական բաժնին մէջ:

* * *

Տուրպանէն (Նաթալ) կը հեռագրեն երեքշաբթի օրուան թուականով.

«Վայրկեանէ վայրկեան լուրի կը սպասուի թէ Պոէրները յարձակողականի սկըսած են Նաթալի հիւսիսային սահմանագլուխին վրայ: Զարլսթոունի մէջ բնիկները քանի մը վաճառատուն կողոպտեցին: Ռազմական իրեղէններ բեռցած շոգենաւ մը, որ Հնդկաստանէն կու գար, Տուրպան հասաւ: Լէտիսմայթէն, (որ Օռանժի անկախ պետութեան արեւելեան սահմանագլուխին մօտ քաղաք մըն է Բիէթէրմարիցպուրկէն Հարրիսմայթ տանող ճամբուն վրայ) երէկ դէպ ի Օռանժի երկիրը ճամբայ ելան երեք հեծելագունդ: Հոս հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Օռանժի թնդանօթաձիգներու հրամանատարը թնդանօթներով գացեր է Քիմպըրլի (Օռանժի պետութեան արեւմտեան սահմանագլուխին վրայ քաղաք մը): Օտարականներու արտաքսուելուն վերաբերեալ օրէնքը հրատարակուեցաւ»:

—Լոնտոնի իրազեկ շրջանակներուն մէջ կարծիք կը յայտնեն թէ այլ եւս հնարաւորութիւն չի կայ Թրանսվալի հետ բանակցութիւնները վերսկսելու և բարեկամական համաձայնութիւն մը գոյացնելու, եթէ Թրանսվալ չընդունի Անգլիոյ առաջարկութիւնները:

—Քէյփթաունէն կը հեռագրեն թէ Թրանսվալի կառավարութիւնը հինգ հարիւր հազար անգլիական ոսկիի արժողութեամբ ձոյլ ոսկի ձեռք անցուցեր է որ Թրանսվալէն կ'արտածուէր:

—Լոնտոնէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը կը յիշէ տարածուած սա զրոյցը թէ Թրանսվալ վերջնագիր մը ղրկած ըլլայ Անգլիոյ:

—Բիէթէրմարիցպուրկէն կը հեռագրեն թէ Նշանաւորութեան Ընկերութեան անդամներէն քառասուն հոգի ճամբայ ելեր են՝ Քոլէնսոյի և Նիւքէսլի միջեւ երկաթուղիի կամուրջները պաշտպանելու համար: Լէտիսմայթէն ճամբայ ելած հրետանին որ Տրնոյի պիտի երթար, յանկարծ հրաման ստացեր է Նիւքէսլ երթալու համար:

—Անգլիական յառաջապահներ Տանհաուզէր հասեր են որ երկաթուղիի ճամբուն վրայ կը գտնուի, Նիւքէսլէն 20 մղոն հեռու:

—Պլէօմֆոնթէյնէն կը հեռագրեն թէ քաղաքը հետզհետէ լքուած տեղի մը երեւոյթը կը ստանայ: Բնակիչներէն շատեր, մանաւանդ կիները, մեկնած են:

—Վոլքսրուսթի մէջ 1800 թնդանօթաձիգ զօրքեր կը գտնուին:

—Եոհաննէսպուրկի մէջ ամէն դասակարգի վաճառականներ գումարում մը ունեցեր են՝ քաղաքը պաշտպանելու միջոցները ուսումնասիրելու համար: Գումարման նախագահողը յայտարարեր է թէ Թրանսվալի կառավարութիւնը բնաւ մտադիր չէ բրիտանական հպատակները արտաքսել Եոհաննէսպուրկէն: Այդ գումարման մէջ միաձայնութեամբ որոշուեր է որ երեք պատգամաւոր Բրէթորիայի յանձնաժողովին ներկայացնեն՝ Եոհաննէսպուրկի պաշտպանութեան յատակագծերը ինչպէս նաեւ ծրագիր մը՝ կասկածելի բարոյականի տէր անձերը արտաքսելու և վաճառականներէ ու կալուածատէրերէ պահակախումբեր կազմելու համար:

—Հնդկաստանէն զինուոր փոխադրող շոգենաւին նաւապետը կնքեալ հրաման ստացեր է՝ Լուրէնսօ-Մարքէզ ցամաք հանել այդ զինուորները, ուրկէ կը հետեւցուի թէ Տէլակոայի ծովածոցը Անգլիոյ ձեռքը անցնելու վրայ է: Պոէրները սակայն այդ մասին մտահոգ չեն երեւար. արդէն Քոմաթի կիրճը գտնուող զինուորները ուրիշ տեղ ղրկած են: Լուրէնսօ-Մարքէզի երկաթուղին այդ կիրճէն Թրանսվալ կը մտնէ:

—Բրէթորիայէն սեպտ. 30 թուականով կը հեռագրեն թէ սպասուած՝ գոհացուցիչ արդիւնքը չէ ունեցած Քրիւկէր նախագահին այն յայտարարութիւնը թէ թշնամութեանց պահուն հանքի գործաւորները պիտի պաշտպանուին: Նոյն օրը առտուն ոչ և է գործաւոր չէր ներկայացած ստանալու համար պահանջուած արտօնութիւնը: Հանքագործներու շատերը մեկնելու պատրաստութիւն կը տեսնէին: Կը վախցուի թէ հանքերու մէջ աշխատութիւնը դադրի թշնամութեանց միջոցին:

—Բրէթորիայէն կը հեռագրեն նոյն թուականով.

Հոս ամենամեծ գրգռութիւն կը տիրէ: Զինուոր, թնդանօթ, պաշար, ռազմամթերք, և այլն կը ղրկուին դէպ ի Վոլքսրուսթ: Պատերազմական պաշտօնարաններուն մէջ գիշեր ցորեկ կ'աշխատին և տեղացիները փութով զէնքի տակ կը հաւաքուին: Վոլքսրուսթի զինուորական ու դատական իշխանութիւնները արդէն քանի մը հազար հրացան ու 49,000 փամփուշտ բաշխած են: Երէկ զինուորական սուրհանդակներ ղրկուեցան ամէն կողմ:

—Եոհաննէսպուրկէն նոյն թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղական իշխանութիւնները ձիեր, ձիու կազմածներ և պաշար կը հաւաքեն տեղացի զինուորներու համար: Ձիերը փողոցներու մէջ գրաւուած են, այնպէս որ քաղաքին ախոռներուն մէջ բնաւ ձի չէ մնացած: Մինչեւ հիմա գրաւուած ձիերու թիւը 700ի կը հասնի: Ուէյթ-Ուոթէրի զօրքերը՝ 600 հոգի՝ նոյն առտուն կանուխ սահմանագլուխ ուղեւորեր են: Բիչ ետքը մեկներ է Եոհաննէսպուրկի զօրախումբը՝ 750 հոգի: Բոլոր այդ պատրաստութիւնները թէեւ մեծ գոհունակութիւն կը պատճառեն տեղացիներուն, սակայն գործերը բոլորովին դադրած են: Հանքերու տնօրէնները որոշած են քիչ օրէն փակել հանքերը: Օտար հպատակներու մեկնումը կը շարունակուի: Նոյն օրը անոնցմէ հինգ հարիւր հոգի ալ մեկներ են:

—Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ իրազեկ անձեր չեն կարծեր որ Պոէրները նախայարձակ ըլլան:

—Անգլիական պատրաստութիւններն ալ միեւնոյն արագութեամբ առաջ կը տարուին. Զէալոնտիա շոգենաւը ուրբաթ օրը Լիվըրփուլէն հարաւային Ափրիկէ ուղեւորեր է զինուորներով: Օլտըրշօթի մէջ սպաներու տրուած արձակուրդները ու արտօնութիւնները ետ առնուած են: Օդաչուներու խումբն ալ ճամբայ ելած է դէպ ի հարաւային Ափրիկէ:

—Տէվընշայրի դուքսը շաբաթ օրը ճառ մը խօսելով Մանչեսթըրի մէջ ըսաւ.

«Թէեւ Թրանսվալ չէ պատասխանած Անգլիոյ կառավարութեան վերջին ծանուցագրին, սակայն այդ պատասխանը պիտի չփարատէ յարաբերութեանց մթագնումը: Անգլիա բնաւ մտադիր չէ խախտել Թրանսվալի անկախութեան, այլ կը բաղձայ պաշտպանել հոն բնակող իր հպատակներուն իրաւունքները: Անգլիա օտար հպատակներուն համար քուէարկութեան և ընտրելութեան իրաւունք պահանջելով մասնաւոր նպատակի մը ծառայած չի համարուիր: Անգլիա այն իրաւունքով զոր պայմանադրութիւնները կու տան իրեն, կը փափաքի պաշտպանել իր հպատակներուն իրաւունքները. ուստի այդ տեսութեամբ գիտնալով որ իր առաջարկութիւնները մերժուելիք բաներ չեն, կը յուսայ որ գործը հաշտարար կերպով կարգադրուի: Մնաց որ Թրանսվալի պատերազմական արտասովոր պատրաստութեանց առջեւ, Անգլիա ալ ստիպուած էր փոխադարձաբար գործել: Այդ պատրաստութեանց արտասովոր ծախքերուն պատճառաւ Խորհրդարանը պիտի գումարուի: Կը յուսամ թէ Թրանսվալի կառավարութիւնը խաղաղ մարդոց ձեռքը անցնելով պատերազմի տեղի չի տրուիր»:

—Լոնտոնէն հոկտեմբեր 1 թուականով կը հեռագրեն.

Հարաւային Ափրիկէէն առնուած լուրերու նայելով, հետեւակներու խումբ մը Եոհաննէսպուրկ ղրկուած է: Հազարապետ Քրոնջ կը ջանայ երկու հազար Պոէրներ պատերազմելու վիճակի մէջ դնել Մալմանիի շրջակայքը: Բրէթորիայի զինուորները դէպ ի սահմանագլուխ մեկնելու պահուն, հոն գտնուող երեսփոխանները «աւասիկ մեր վերջնագիրը» գոչեր են: Եոհաննէսպուրկ գտնուող գերմանացիներու խումբը հրաման ստացեր է սահմանագլուխ ուղեւորելու համար:

—Բարեյուսոյ Գլուխէն հոկտեմբեր 1 թուականով կը հեռագրեն թէ Վոլքսրուսթի մէջ չորս հազար Պոէր հաւաքուած են: Նիւքէսլ քաղաքին պաշտպանութիւնը յանձնուած է նշանաւորներու խումբի մը: Օռանժի անկախ պետութիւնը մեծ փութով կ'աշխատի զինուորական համախմբումներուն:

—Նիւքէսլէն հոկտեմբեր 2 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ 20 հազար Պոէրներ սահմանագլուխին վրայ շարուած են: Այդ բանակին ճակատը դէպ ի Նաթալ ուղղուած է: Կ'ըսուի թէ Թրանսվալի բանակին հրամանատարին յատակագիծն է Նաթալի վրայ յարձակիլ և հոն գտնուող Անգլիացիները ծովը թափել:

—Լոնտոնի հանրակառքերու Ընկերութիւնը հրաման ստացաւ հազար ձի ղրկել Բարեյուսոյ Գլուխը:

—Ֆիկարօ կ'ըսէ թէ Հոլանտայի թագուհին պիտի միջամտէ Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ պատերազմին առաջքը առնելու համար:

—Անգլիացի ծանօթ գրագէտ Ռիտարտ Քիփլինկ, որ ծանօթ է իբրեւ երկրակալութեան կուսակից, ոտանաւոր մը հրատարակելով Թայմզի մէջ կը քննադատէ Քրիւկէր նախագահը:

—Անգլիոյ կառավարութիւնը որոշած է բնաւ տեղեկութիւն չհաղորդել իր զինուորական շարժումներուն վրայ:

—Բրէթորիայի մաքսատան մէջ անցեալ ուրբաթ իրիկուն հրդեհ ծագելով, բոլոր պաշտօնաթուղթերը այրեր են:

—Պարոն Ռոչիլտ Անգլիոյ գանձուց նախարարին հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է պատերազմին առթիւ:

—Լոնտոնէն հոկտեմբեր 1 թուականով կը հեռագրեն վիէննական լրագիրներուն թէ Անգլիոյ նախարարաց Խորհրդին անցեալ օրուան նիստը շատ աղմկալից եղեր է: Խորհրդակցութեանց միջոցին բուռն անհամաձայնութիւններ ծագեր են, այնչափ որ նախարարներէն ոմանք մինչեւ իսկ հրաժարելու խօսքեր ըրեր են:

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ.— Աւստրիոյ պաշտօնաթերթը առջի օրը հրատարակեց կայսեր ինքնագիր տասը եօթը նամակները, ուղղուած Նոր նախարարապետին և նախարարներուն, ինչպէս նաեւ նախորդ նախարարներուն: Կայսրը կը ծանուցանէ նախորդ դահլիճին հրաժարիլը, նորին կազմութիւնը և նախորդ նախարարներուն շնորհուած պատուանշանները: Նախորդ նախարարներուն ուղղուած նամակը շատ համակրական ոճով գրուած է: Ն. Վեհափառութիւնը Թուն կոմսին ուղղած նամակին մէջ շնորհակալութիւն կը յայտնէ նախորդ նախարարապետին անձնուէր ծառայութիւններուն համար, ըսելով որ շատ դժուարին պարագաներու մէջ կատարած է իր պաշտօնը: Դատական, կրթական ու ելմտական նախորդ նախարարներուն ուղղուած նամակին մէջ Կայսրը, բնաւ չէ ըսած թէ պետութեան ծառայութեանը մէջ կը գտնուին:

—Նոր դահլիճին անդամները երեքշաբթի առտու պաշտօնական երդումը կատարեցին կայսեր ներկայութեանը:

—Ֆրանց Եօսէֆ կայսրը ետ կեցաւ որսի համար Նէօպէրկ երթալու մտադրութենէն:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ.— Բարիզի մէջ գումարուած իրաւարար ատեանը երեքշաբթի օրը միաձայնութեամբ արձակեց իր վճիռը՝ Անգլիոյ և Վենեզուէլայի միջեւ եղած վէճին համար: Իրաւարար ատեանը Վենեզուէլայի իրաւունք տուաւ: Այդ վէճին շարժառիթն է սահմանագլուխի մը խնդիրը անգլիական Կուիանայի և Վենեզուէլայի միջեւ:

ԱՆՎԵՐՍԻ ՄԷՋ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Անվերսէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն.

Սայլապաններ յարձակեցան քանի մը սայլերու վրայ գործ վարողները չէին ուզեր իրենց ընկերանալ: Ռէվոլվէրներ պարպեցին: Քանի մը ոստիկաններ վիրաւորուեցան: Բազմաթիւ սայլապաններ ձերբակալուեցան:

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը արգիլեց՝ վախճանեալ Պ. Քավալոթթիի յիշատակին կատարուելիք ցոյցերը:

ԼՈՆՏՈՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ.— Անցեալ ուրբաթ օրը սովորական արարողութեամբ կատարուեցաւ Լոնտոնի քաղաքապետին ընտրութիւնը և յառաջիկայ տարուան համար քաղաքապետ ընտրուեցաւ Պ. Նիւթըն:

ԲԱՐԻԶԻ Շաբրոլ փողոցին բնակիչները, որոնք՝ ինչպէս ծանուցինք, պաշարման պատճառաւ իրենց կրած վնասներուն համար դրամական հատուցում կը պահանջէին, այդ առթիւ վերջնական որոշում մը տուած են և պահանջուած հատուցումին գումարը կը հասնի ինը հարիւր հազար ֆր.:

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԳՈՐԾԸ.— Այս օրերս նորէն խնդիր եղած է Քոմբիէնի մէջ տէ Միշել անուն հարիւրապետի մը ընթացքը որուն արտասանած խօսքերը, պատերազմական նախարարին հրամանագիրը իր զօրքերուն կարդացած միջոցին, պաշտօնական քննութեան մը պատճառ եղած են: Հարիւրապետը կարդալէ ետքը նախարարին հրամանագիրը որ կ'ըսէր թէ միջադէպը փակուած է և ամէն բան պէտք է մոռնալ, կը յարէ.

«Թէեւ ձեզմէ շատերը չեն գիտեր այն քաղաքական միջադէպը որուն ձեզի խօսիլ կ'ուզեն, սակայն պարտաւոր էք պատերազմական նախարարին հետ գոչել «կեցցէ՛ բանակը»: Բայց պէտք է բացատրեմ ինչ որ ձեզի տարօրինակ կրնայ երեւալ, այսինքն թէ պատերազմական նախարար մը այսօր կը պարտաւորուի «կեցցէ՛ բանակը» գոչելու: Պատճառը սա է թէ կ'ուզէ հակակշռել այն տպաւորութիւնը զոր ձեր վրայ ըրած է, մատնիչի մը համար շնորհք խնդրուիլը: Տրէյֆիւս զինուորական առաջին ատեանի մը կողմէ դատապարտուեցաւ իր երկիրը մատնած ըլլալուն համար: Պայքարի մը հետեւանքով, որուն մէջ օտարականը ճընշեց Ֆրանսայի վրայ այդ գործին վերադատումը ձեռք բերելու համար, զինուորական երկրորդ ատեան մըն ալ գումարուեցաւ: Ասիկա ալ երկրորդ անգամ դատապարտեց: Այդ վճիռը թէ՛ օտարներուն և թէ անոնց համար որոնք Ֆրանսայի մէջ դժբաղդաբար օտարներու կողմէ կաշառուած են, պատրուակ մը եղաւ բուռն պայքար մը մղելու բանակին դէմ: Նախատեցին մեզի, նախատեցին մեր դրօշը, և այն նախարարը, որուն հրամանագիրը կարդացի, կ'ուզէ որ մոռցուին այդ նախատինքները և այդ անցեալը: Վստահ եմ որ եթէ «մոռնանք» ըսեմ, համակարծիք եմ ձեզի: Ցաւանք, սակայն որ նախարարը պիտի կրնայ ասկէ վերջը զմեզ պաշտպանել անոնց դէմ որոնց նախատինքներուն հանդէպ անհոգ գտնուած է, վասնզի կարելի չէ որ մոռնանք թէ պարտական ըլլանք մենք զմեզ պաշտպանելու:»

Պատերազմական նախարար Կալիֆէ զօրավարը այդ խօսքերը իմանալուն պէս Թաէմիւլէ զօրավարին պաշտօն յանձնեց այդ մասին քննութիւն մը կատարել: Նախարարը ձեռք բերուած արդիւնքին վրայ որոշում մը պիտի տայ:

ՍՈՒՏԱՆ.—Բարիզի թերթերը հակասութիւն մը կը գտնեն բրիտանական լրագիրներու յօդուածներուն մէջ զորս կը հրատարակեն՝ Լորտ Քիչնէրի կողմէ Սուտանի ցեղապետին դէմ պատրաստուած արշաւանքին նկատմամբ: Կ'ըսուի թէ ցեղապետին շուրջը համախմբուած զօրութիւնը նախապէս կարծուածէն շատ աւելի է: Շատ վտանգաւոր կը նկատուին երկու պետեր՝ Արապի Տաֆալլա ու Ալի Տինար որոնք կ'աշխատին ցեղապետին իշխանութիւնը հաստատել Վերին Նեղոսի մէջ: Միւս կողմէ ըսողներ ալ կան թէ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը այնչափ կարեւոր չի համարիր ղրկուելիք արշաւախումբը, որ տեղացի զօրքերէ պիտի բաղկանայ: Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը կ'ըսէ թէ ցեղապետը անգլիական պարզ զինուորի մը ոսկորներուն չափ արժէք չունի: Այսու հանդերձ ամէն ոք կը խոստովանի թէ այդ կողմերը պիտի չհանդարտի մինչեւ որ ցեղապետը ձեռք չանցնի: Որչափ ատեն որ անիկա ողջ ըլլայ կամ ազատ, Սուտանի մէջ շփոթութիւնները անպակաս պիտի ըլլան: Լորտ Քիչնէր ուղեւորութիւն մը և ոչ թէ արշաւանք մը կը կատարէ Սպիտակ Նեղոսի երկայնքը և հետը քիչ մարդ ունի, թէեւ ըսողներ կան թէ հեծելազօրքերու զօրաւոր հետեւորդներ ունի: Ըսել է թէ, կը յարեն Բարիզի թերթերը, Լորտը զուտ դիւանագիտական պաշտօն մը միայն ունի: Կարելի է որ Լորտ Քիչնէր Սպիտակ Նեղոսի եզերքը ցեղապետներէն մէկուն հանդիպելով անոր հետ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունենայ: Ինչ որ ալ ըլլայ, աշնան արշաւանքը բոլորովին պատրաստուած կ'երեւայ: Լորտ Քիչնէր իր պաշտօնին համարը պիտի տայ Լորտ Քրոմըրի և արշաւախումբը առանց երկիւղի պիտի կրնայ առաջ երթալ: Երբ ժամանակը հասնի, քանի մը բնիկ վաշտեր պիտի ղրկուին Սուտան: Ցեղապետը առանց դժուարութեան ձեռք պիտի անցնի և երկար տարիներ այլեւս Տէրվիշներուն խօսքը պիտի չըլլայ: Իրաց կացութիւնը, կ'ըսեն Բարիզի լրագիրները, այս կերպով կը ներկայացուի Լոնտոնի իրազեկ շրջանակներուն մէջ:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ պատերազմական նախարարը անցեալ ուրբաթ օրը նախարարաց Խորհուրդին մէջ տեղեկութիւններ տուաւ գաղթային բանակ մը հաստատելու ծրագրին վրայ որ Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի:

ՍԵՐՊԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ.— Պելկրատէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զինուորական ատեանին կողմէ դատապարտուածներուն փաստաբանները աղերսագիր մը մատուցանելով Ալեքսանդր թագաւորին՝ խնդրեր են որ ներում շնորհէ իրենց փոխանորդեալներուն:

—Պելկրատէն ուրիշ հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ Պարաեաքովիչ անուն քահանան, որ տասնհինգ տարուան բերդարգելութեան դատապարտուած էր, զինուորական ատեանին որոշումով ազատ արձակուեր է: Այդ քահանային դատապարտուած ըլլալուն լուրը սխալ էր:

ՓԻԼԻՓՊԵԱՆՆԵՐԸ.—Կ'երեւայ թէ Մ. Նահանգաց կառավարութեան այն հրամանը որով պատուիրած էր Օթիս զօրավարին ետ առնել Չինացիները Փիլիփպեաններէն արտաքսելու որոշումը, իր արդիւնքը ունեցած է, վասն զի Մանիլայէն առնուած վերջին հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ քանի մը հարիւր Չինացիներ, օրերով արտօնութեան սպասելէ ետքը, կրցեր են ցամաք ելլել: Զինուորական գործողութիւններու մասին առնուած վերջին պաշտօնական լուրերու նայելով, բնիկները գրաւեր են Ուրտանէթա ամերիկեան յածանաւը, ինչպէս ծանուցինք, սպաննելով անոր հրամանատարը: Կ'ըսուի նաեւ թէ հակառակ անձրեւներու եղանակին, Ակուինալտօ վերստին յարձակողականի սկսեր է՝ Սան-Ֆէրնանտոյի և Լող Անճէլէսի վրայ: Բնիկներուն ձեռքը գտնուած ամերիկացի գերիները հետզհետէ պիտի արձակուին: Ասոնք օրական երկու ֆրանք կը ստանան: Ամերիկացի Ռոքֆէլլէր հարիւրապետը, որ բաւական ատենէ ի վեր անյայտացած է, տակաւին երեւան չէ ելեր: Բնիկներուն մէջ ճարոնցի հինգ սպաներ կան եղեր: Արշիպեղագոսին հանքը առատ է: Բնիկները միշտ խանդավառութեան մէջ են, սակայն լաւ կազմակերպութիւն և կարգապահութիւն չունին: Մաք Արթուր և Հուիլըր զօրավարները Սանթա-Ռիքայէն ճամբայ ելեր են Բորաքի վրայ քալելու համար: Միւս կողմէ Հուիթըն զօրավարն ալ Լող Անճէլէսէն ճամբայ ելեր է՝ բնիկներուն նահանջի գիծը կտրելու համար: Ամերիկացիները գրաւեր են Բորութ, Մանապանկ և Տոլորեզ քաղաքները զորս քանի մը հարիւր բնիկներ կը պաշտպանէին: Ասոնցմէ եօթը հոգի Հուիթըն զօրավարին ձեռքը գերի ինկեր են, իսկ միւսները ետ փախեր են անտառներու մէջ պահուելով:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ.—Լրագիրները կ'ըսեն թէ նախարարապետ Հոհէնլոհէ իշխանին և ելմտական նախարար Պ. Միքէլի միջեւ բուռն վէճեր կան: Այս վերջինը, որպէս զի մոռցնել տայ ջրանցքի խնդրին առթիւ պահպանողականներուն խաղացած դերը, կ'աշխատի վէճ մը առաջ բերել Երեսփ. Ժողովին ու Նախարարութեան միջեւ, զինուորական յաւելուածական վարկեր պահանջելով և գործադուլի օրէնքին դէմ պատրաստուած օրէնքը ընդունել տալու աշխատելով: Կաթոլիկ կուսակցութեան պետ Պ. Լիպէր վերջերս խօսած ճառով մը երեւան հանեց Պ. Միքէլի բուն իսկ նպատակը: Քրոյց Զայթունկ, որ մինչեւ հիմա Պ. Միքէլը իբրեւ պահպանողականներու նախախնամութիւնը կը հռչակէր, այս անգամ յօդուած մը հրատարակելով ըսած է թէ ելմտական նախարարը կը տկարացնէ պահպանողականներու մեծամասնութիւնը Երեսփ. Ժողովին մէջ: Ընդհանուր կարծիքը սա է թէ Հոհէնլոհէ իշխանը պիտի յաղթէ:

ՏՐԷՅՖԻՒՍ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ.—Եգիպտոսի թերթերը կ'ըսեն թէ Տրէյֆիւս ձմեռուան եղանակը Եգիպտոսի մէջ պիտի անցընէ:

ՍԱՄՈԱ.—Ուաշինկթընի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ Սամոայի կացութիւնը շատ սպառնական կը նկատուի, այն լուրերուն հետեւանքով թէ Մաթաաֆայի կուսակիցները նորէն գրգռուած են: Արդարեւ Անգլիացիները ու Ամերիկացիները կը քննադատեն գերման նախկին սպայ Պ. Գիւլովը որ վերջին շփոթութիւններու պահուն Մաթաաֆայի կուսակիցներուն հրամանատարութիւն ըրած էր: Անգլիացիները ու Ամերիկացիները կ'ըսեն թէ այդ նախկին սպան կրնայ հիմակ ալ գրգռել Մաթաաֆայի կուսակիցները:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Պետական Խորհուրդին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ֆաիք պէյի: Միւթէմայիզի աստիճան՝ Քաղաքապետութեան Խորհուրդին դիւանին տեսուչ Ռիզա էֆ.ի: Սանիէի աստիճան՝ Խնուս գայմագամ Իպրահիմ Նէճամի էֆ.ի:

—Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պետական Խորհուրդին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Ֆուատ պէյի, Խարբերդի նահանգին տէֆթէրտար Իպրահիմ Էտհէմ պէյի և Երուսաղէմի Ս. Յարութիւն եկեղեցին Յունաց տեսուչ Տ. Էֆթիմիոսի: Դ. կարգի Մէճիտիէ՝ Արշիպեղագոսի կղզիներու նահանգին թարգման Քոնսթանթին էֆ.ի:

ՍԻԱՄԻ ԻՇԽԱՆԸ.—Ռուսիոյ դեսպանը, ինչպէս ծանուցինք, առջի օրը Պիւյիւքտէրէի դեսպանատան մէջ սեղան մը տուաւ ի պատիւ Չաքրապոն իշխանին, որ իր հետեւորդներուն հետ Տոլմա Պաղչէէն շոգեմակոյկով Պիւյիւքտէրէ գնաց: Թէրէց և Քոլխիս ռուսական պահականաւերուն նաւաստիները «հուրրա»ներով ողջունեցին իշխանին ժամանումը: Չաքրապոն իշխանը համազգեստ կը կրէր և զինուորական ձեւով կը բարեւէր: Դեսպանատան նաւամատոյցին վրայ ընդունուեցաւ դեսպանատան պաշտօնեաներուն կողմէ: Պ. Զինովիեվ կը սպասէր ամարանոցին դրանը առջեւ: Սեղանին մասնակցեցան նաեւ Թիւրխան փաշա, Ահմէտ Ալի փաշա, իշխանին հետեւորդները և Ռուսիոյ դեսպանատան պաշտօնեաները: Սեղանէն ետքը, Պ. Զինովիեվի հրաւէրով, իշխանը եւ միւս ներկաները գացին Թէրէց պահականաւը որուն նաւաստիները թնդանօթի մարզանքներ կատարեցին: Ցետոյ իշխանը ու միւս հրաւիրեալները Քոլխիս պահականաւով զբօսական պտոյտ մը կատարեցին մինչեւ Սեւ ծով:

Չաքրապոն իշխանը երէկ Մէրասիմ Պէօշկին մէջ հաչելէ ետքը պատիւ ունեցաւ ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին: Իշխանը երախտագիտութիւն յայտնելով իրեն եղած սիրալիր ընդունելութիւններուն համար, հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց: Չաքրապոն իշխանը, հիւրամեծարները ու հետեւորդները պալատական կառքերով Տոլմա Պաղչէ իջան և անկէ Մեսսէրիք շոգեմակոյկով գացին ռուսական Օլէկ շոգենաւը որ ռուսական ու սիամական դրօշներով և պարսկական գորգերով զարդարուած էր: Դեսպանատան հրամանով Օլէկ իր մեկնումը քանի մը ժամ յետաձգած էր: Թիւրխան փաշա ու Ահմէտ Ալի փաշա ողջերթ մաղթեցին իշխանին: Ինչպէս յայտնի է, Չաքրապոն իշխանը Բեդերսպուրկ կ'երթայ, շարունակելու իր զինուորական ուսումը:

—Վեհ. Սուլթանը գեղեցիկ նժոյգ մը նուիրեց Չաքրապոն իշխանին:

—Երեքշաբթի օրը իշխանը Նշան Թաշ երթալով այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին:

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.—Վեհ. Սուլթանը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, հրամայած էր որ կառավարութիւնն ալ միջոց մը խորհի Այտընի երկրաշարժէն վնասուածներուն օգնելու համար: Արդ, կառավարութիւնը նկատելով որ Այտընի նահանգը ներածուած ապրանքներէն եթէ մէկ տարուան համար հարիւրին երեք յաւելուածական մաքս մը առնուի, 70-80,000 ոսկի կրնայ գոյանալ, որոշեր է որ Այտընի նահանգին մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովին վրայ քանի մը կարող անդամներ ալ աւելցուելով խորհրդակցին այդ միջոցին գործադրութեանը վրայ: Այս որոշումը հաղորդուած է թէ՛ Այտընի կուսակալութեան և թէ արտաքին գործոց նախարարութեան:

—Ներքին գործոց նախարարութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, հրահանգ ղրկեց բոլոր նահանգները որ փութով նպաստամատոյց յանձնաժողովներ կազմեն և հանգանակութեան ձեռնարկեն: Տրապիզոնի կուսակալութիւնը տեղեկագրեր է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ նոյն նահանգին մէջ երեք հազար ոսկիի գումար մը կրնայ հանգանակուիլ:

—Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը 16,000 ղրուշի նպաստ տուած ղրկած է Սպարապետի Դրան, 14,000՝ Էվգաֆի Նախարարութեան և 15,000՝ ոստիկանութեան Նախարարութեան:

—Իզմիրի մէջ իսլամներու, Հայերու, Յոյներու և Հրեաներու համար նպաստամատոյց յանձնաժողովներ կարգուած էին: Իսլամ յանձնաժողովը կը կազմեն Բաղըրճ փաշա, Թաղապետութեան Նախագահի օգնական Աստիւրբասման էֆ., Աստիւլգատէ Փաշազատէ Թէվֆիք պէյ, Նէշիֆզատէ Մահմուտ պէյ, Օսմանզատէ Հաճի Հասան պէյ և Նէմիչզատէ Սապրի պէյ: Հայերու յանձնաժողովը կը կազմեն Պօղոսեան Մատթէոս էֆ., Նազարեան Գալուստ էֆ., Պագրքեան Պետրոս էֆ. և Իրիկեան Արթին էֆ.: Յունաց յանձնաժողովը կը կազմեն Իտարէի ժողովին անդամ Ալ. Ֆիեր էֆ., Թորամանօղլու Սէրաֆիմ էֆ., Պ. Բէրիքլի Լուքա և Պ. Տիոնիս Մարքօպուլօ: Հրեաներու յանձնաժողովը կը կազմեն Ճանֆէսճի Նիսիմ էֆ., Նիսիմ Խապիֆ էֆ., Եուսուֆ Ալաղրաքի էֆ., Ֆիլիփա Բոլլիթի էֆ., Պոխոր Ամատօ էֆ. և Սալամոն Սարփաթիլ էֆ.: Օտարազգիներու համար ալ յանձնաժողով մը կարգուած է զոր կը կազմեն Օսմ. Պանքայի Իզմիրի ճիւղին տնօրէն Պ. Սուճիան, Քրէտի Լիոնէ ճիւղին տնօրէն Պ. Կորկոլի, քարափի թրամուէյներուն տնօրէն Պ. Իմէ Թիսօ և Պ. Պ. Ճիւսթինեան ու Ալիոնի, Ռէժիի տեսուչ Պ. Տըքուրսոն, Պ. Էրնէսթ Բաժի և Պ. Բոլիքարբ Պարիլ:

—Իզմիրէն երկուշաբթի օրուան թուականով կը գրեն թէ ցնցումները տակաւին կը շարունակեն: Տենիզլիի մէջ շաբաթ օրը երկու անգամ սաստիկ ցնցումներ զգացուեր են, բայց պատճառած վնասներուն վրայ տակաւին տեղեկութիւն չի կայ: Իզմիրի և Պալաթճըքի մէջ ալ ցնցումներ զգացուեր են:

—Յունաց Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուելով անդամները իրենց մէջ հինգ հարիւր ոսկիի հանգանակութիւն մը կատարեր են: Նաեւ նամակներ ղրկուած են գաւառները, յոյն հասարակութեան մէջ հանգանակութիւն կատարելու համար: Կ. Պոլսոյ Յունաց երեւելիներէն մէկը ատաղձներ նուիրած է Այտընի նահանգը ղրկուելու համար:

—Իզմիրի Յունաց Արքեպիսկոպոսը հարիւր մէճիտիէ նպաստամատոյց յանձնաժողովին ղրկեր և նոյնչափ գումար մըն ալ Յունաց մետրապոլիտին՝ վնասուած օրթոտոքս եկեղեցիներու և վարժարաններու վերաշինութեանը համար:

—Իզմիրի Թաղապետութիւնը շարունակ ատաղձ կը ղրկէ վնասուած տեղերը:

—Իզմիրի անգլիական հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուին երկրաշարժին հետեւանքով վիրաւորուած անձեր՝ երկու սեռէ: Գարասուէն նոյն հիւանդանոցը տարուած կին մը երկու օր ետքը մեռեր է: Այդ կնոջ էրիկն ալ փլատակներու տակ մնալով մեռած էր իսկ երկու տղաքը ազատուեր են: Սէրայքէօյցի Իպրահիմ անուն մարդու մը կինը ու տղան կարելի չէ եղեր ազատել փլատակներու տակէն:

—Այտընի Յունաց առաջնորդը կ'այցելէ երկրաշարժէն վնասուած տեղերը: Ումուրլուի Յունաց եկեղեցին որ հազար ոսկիի ծախքով նոր կառուցուած էր, բոլորովին փլեր է:

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Ֆրանց Եօսէֆ կայսեր անուան տօնախմբութեանը առթիւ, երէկ, Պոլսոյ նաւահանգիստին մէջ գտնուած աւստրիական շոգենաւերը դրօշներով զարդարուած էին:

ՊԷԼԿՐԱՏԻ պուլկարական գործակալը կարգուեր է Սոֆիայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին ընդհանուր քարտուղար Պ. Պրոքոլով, որուն յաջորդեր է Բարիզի պուլկարական գործակալութեան առաջին քարտուղար Պ. Բալիթով:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Առջի գիշերը Պալըքէսէրի ու Պրուսայի մէջ ալ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են: Այտընի երկրաշարժին ատեն Սամսոնի մէջ ալ սաստիկ ցնցումներ զգացուեր են առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԵՄՊԸՆԹԱՑ կառախումբը երէկ սովորականէն երկու ժամ ուշ հասաւ Սիրքէճի:

ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒ Ընկերութիւնը, կ'ըսէ Իգտամ, Պէյքոզի կողմը իսլամական գերեզմանատուն մը աւրելով քարերը քարափի շինութեան գործածեր է: Իգտամ այս առթիւ կայս. կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ:

ՊՈԼՍՈՅ մաքսատան մեծ մթերանոցները ճաթած ըլլալով մասնագէտներու խումբ մը քննութիւն կատարեց և տեղեկագիր մը պատրաստեց: Թէեւ կ'ըսուի որ քարափներու շինութիւնը պատճառ եղած է այդ վիճակին, սակայն քարափներու Ընկերութիւնը հակառակը կը պնդէ: Կ'ըսուի թէ նոյն ընկերութենէն դրամական հատուցում պիտի պահանջուի:

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսչութեան վարչական Խորհրդին անդամ Վէհպի էֆ., անտառներու և հանքերու նախարարութեան մէքթուպճի Ապտիւլլաթիֆ էֆ., և Հալքալըի վարժարանին երկրագործութեան ուսուցիչ Նէսիմ էֆ. ձեռնհաս պաշտօնարանէն արտօնութիւն խնդրած են՝ Տիգրիս գետէն ջուր տանելու համար Մուսուլ քաղաքին մէջ:

ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ կայարանէն մինչեւ քաղաք շինուած երկաթուղիի գիծին շինութիւնը աւարտած ըլլալով, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ յանձնաժողով մը պիտի ղրկուի, առժամեայ ընդունելութիւնը կատարելու համար:

ՍԵԼԱՆԻԿԻ մաքսատան մէջ գործուած զեղծումները, ինչպէս երէկ ծանուցինք, սապէս երեւան ելեր են, կ'ըսէ Իգտամ. 40 ոսկի վաճառականի մը միջնորդը տուեր է մաքսային պաշտօնեաներուն, որպէս զի օտար երկիր ղրկուելիք արմտիքները առանց մաքսի Սելանիկի մէջ սպառուին: Միջնորդը այդ դրամը տուած ըլլալուն վրայ այլ և այլ տեղեր դանդաղած ըլլալով, վերջապէս գործը իմացուած

ուկը, ընկուզին [illegible] և գեղ-ծունք երեւան հանուեր է։

ԻՍԿՈՒԴԱՐԻԱՅԻ վարժարանին այս տարուան շրջանաւարտները 43 հոգի են, որոնց երեքը Ցոյն, երկուքը Հրեայ եւ մնացեալը Իսլամ։

[illegible] փաշա, [illegible] էր, իր [illegible]

[illegible] Տոքթ. [illegible] Տոքթ. [illegible]

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՓԱՇԱ ԿԱՐԱԹԷՕԴՈՐԻ, [illegible] Ցունաց Ս. Պատրիարքին։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպան Քոսթաքի [illegible] Ս. Պատրիարքին։

ՄԻԼՔԻԷ վարժարանին այս տարուան շրջանաւարտներէն Թալաթ էֆ. Էնկիւրիի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ կարգուեցաւ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը որոշեց իրեն յատուկ տպարան մը ունենալ, որպէս զի իր գործերը թէ՛ աժան տպագրուին և թէ՛ շուտ։ Այդ նպատակով 285 հազար ղրուշ ծախք մը պիտի ըլլայ. իսկ միայն տարեկան ծախքն է 85,000 ղրշ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Կէշով առջի օրը այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ս. Պատրիարքին։

ԳԱՎԱԳԻ մէջ Սեւ ծովի ռուսական նաւահանգիստներէն եկող շոգենաւերու համար կատարուած բժշկական քննութիւնը վերցուեր է։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Թէքիրտաղի ճիւղը, որ փակուած էր, վերստին բացուեր է։

ԶԱԲԲԻՈՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ — Քոնսթանթինուբոլիս կ՚ըսէ թէ Բերայի Ցոյն աղջկանց Զաբբիոն վարժարանը հետզհետէ նիւթական աննպաստ վիճակի մը կ՚ենթարկուի, յոռի մատակարարութեան հետեւանքով։

ՏԱՂԿԱԽՏ. — Սեռվէթ կ՚իմանայ թէ Պոլսոյ Էսկի Զաղթիէի չէնքը բնակող գաղթականներուն մէջ ծաղկախտ երեւան ելեր է։

ՊԷՐԼԻՆԻ Վիքթորիա ապահովագրական ընկերութեան ընդհ. քննիչ Պ. Սթալ և արեւելքի յատուկ տեսուչ Պ. Շնայտէր, որոնք անցեալ ուրբաթ օր Պէրլինէն մայրաքաղաքս եկած էին, կը մեկնին այս իրիկուն կառախումբով Սէլանիկ ուրկէ Իզմիր պիտի երթան։

ՄԱՆՍԱՍ ԷՖ.Ի ՄԱՀԸ. — Ցաւօք կ՚իմանանք թէ Թաղապետութեան Ը. շրջանակին տնօրէն Մանսաս էֆ. առջի իրիկունը մեռած է Եէնիգիւղի մէջ, կարճատեւ հիւանդութենէ մը ետքը։ Մանսաս էֆ. 72 տարեկան էր։ Երիտասարդ հասակին մէջ մտած էր իր ասպարէզը։ Մոնբանսիէ դուքսը Կ. Պոլսոյ բժշկական վարժարանը այցելելէն ետքը, Մանսաս էֆ. 17 տարեկան եղած ատեն Բարիզ ղրկուեցաւ իբրեւ կցորդ օսմ. դեսպանատան, Լուի Փիլիփ թագաւորին օրով։ 1848ի ըմպաքերէն ետքը նոյն պաշտօնով Վիեննա ղրկուեցաւ։ Շատ մը կարեւոր պաշտօններ վարելէ ետքը, Խրիմի պատերազմին ատեն կցորդ կարգուեցաւ օսմ. զօրքերու հրամանատար Էօմէր փաշայի։ Մանսաս էֆ. ներկայ գտնուեցաւ Վառնայի մէջ գումարուած զինուորական Խորհուրդին, որուն մասնակցեցան նաեւ օսմ. ընդհանուր հրամանատարը, Փրանսական զօրքերու հրամանատար Մառէշալ տը Սէնթ-Առնօ և անգլիական զօրքերու հրամանատար Լորտ Ռակլան։ Այդ Խորհուրդին մէջ որոշուեցաւ Ռուսիոյ դէմ թշնամութիւնները սկսիլ Խրիմ զինուոր ցամաք հանելով։ Մանսաս էֆ. բաւական ատեն ետքը Անատոլուի նահանգները ղրկուեցաւ իբրեւ կայս. գոմիսէր։ Տասնըհինգ տարի առաջ Քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ և յետոյ յաջորդաբար տնօրէն՝ Թաղապետական Ե. Է և Ը. շրջանակներուն։ Մանսաս էֆ. կը պատկանէր հայ հռոմէական համայնքին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Սեպտ. 13էն 20, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 160 որոնց 1ը կեղծմաշկէ (Գտուքեօյ) 2ը՝ ծաղկախտէ (Գասըմ Փաշա) 4ը թիֆոյէ (Ղալաթիա, Ճիպալի, Կէտիկ Փաշա և Եէտիգուլէի Հայոց հիւանդանոցը), 7ը չնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ, և միւսները զանազան ախտերէ։

ՓԱԽՑՈՒԱԾ ԶԷՆՔ. — Սեռվէթ կը պատմէ թէ Իզմիրի ոստիկանութիւնը, մաքսային վերատեսչութեան պահանջումով Իզմիրի մէջ Փրանսական պաշտպանեալի մը տունը խուզարկութիւն կատարելով գտեր է ըէվոլվէրի 59,000 փամփուշտ, 102 քիլօ վառօդ օտար մարքայով, 98 քիլօ բորակ և 24 քիլօ ծխախոտ։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ. — Երէկ ժամ 5ին Բոսթա փողոցին մէջ՝ Աւստրիոյ դեսպանատան առջեւ, Շարքեօյցի Նիքոլի անուն 70 տարեկան մարդ մը գետինը իյնալով յանկարծամահ եղաւ սրտի հիւանդութենէ։

ՍԱԼՄԱԹՈՄՐՈՒՔԻ կողմը, առջի գիշերը, կօշկակար Ազիզ ու աշակերտը Ալի անպարկեշտ կնոջ մը հետ զուարճանալու ատեն կռուի բռնուեցան։ Ալի դաշոյնով կռնակէն վիրաւորեց Ազիզը ու փախաւ։

ԹՕՓՀԱՆԷՆԻ Պայրամ Փաշա թաղին մէջ Գանպուր Քեամիլ անուն երեսուն տարեկան երիտասարդ մը կախուած գըտնուեցաւ տանը սանդուղին գլուխէն։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով չկրցաւ արդիւնքի մը յանգիլ, որովհետեւ մարմնոյն վրայ վէրքեր ու արեան հետքեր տեսնուեցան։ Նորէն քննութիւն պիտի կատարուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Քաղաքական Ժողովի երէկուան նիստին վրայ, որուն գումարումը ու խորհրդակցութեանց առարկան ծանուցինք երէկուան թիւով, նոր մանրամասնութիւն մը չունինք աւելցնելիք։ Նիստը տեւեց ժամ 3էն 6, ատենապետութեամբ Բարձր. Ցարութիւն փաշայի և ժողովականներու մեծագոյն մասին ներկայութեամբը։

«Ժողովը, —ինչպէս կը ծանուցանէր դիւանին կողմէ ազգ. լրագրաց հաղորդուած զեկոյց մը, — լսելով Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Ժողովին պատգամաւորաց տրուած պատասխանը՝ այն յայտարարութեանց առթիւ զորս իր պատգամաւորք (Խորեան, Զայեան և Նուսուֆեան էֆէնտիներ) յանուն Ժողովին հաղորդած էին Ն. Սրբազնութեան, պատշաճ դատեց խորհրդակցիլ այս մասին։»

Այս խորհրդակցութիւնք պիտի շարունակուին Վարչութեան յաջորդ նիստին մէջ որ յառաջիկայ չորեքշաբթի դարձեալ պիտի գումարուի։

—Երէկ, Քաղ. Ժողովի նիստէն յետոյ, Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան և յարաբերական դիւանի տեսուչ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը գացին։ Այս առաւօտ ալ Ն. Ամենապատուութեան հրահանգները ստանալու գնաց վարչական դիւանի տեսուչ Բարթող էֆ. Թէլեան։

—Թէև երէկ Փրանսերէն թերթ մը ծանուցած էր թէ Օրմանեան Ս. Պատրիարքը նախընթաց օր Բ. Դուռը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ, բայց այդ լուրը թիւրիմացութեան մը արդիւնք ըլլալու է, ըստ որում մեր Ս. Պատրիարք Հայրը իր բնակարանէն դուրս ելած չէ՝ անձնական տկարութեանը պատճառաւ։ Մեծ-Եպարքոսին այցելութիւն տուողն է Հայ Հռոմէականաց Ս. Պատրիարքը, ինչպէս ծանուցած էին երէկ Թուրք թերթերը։

—Ինչպէս որ կ՚երեւայ Կովկասեան լուրերէն, զորս հրատարակած ենք ստորեւ, ռուսահպատակ Հայերուն երդում ընելու խնդիրն ալ վերջացեր լմնցեր է, Մայր Աթոռին պահանջմանց աննպաստ կերպով։ Պետական Խորհուրդին կողմէ տրուած որոշման մը համաձայն, որ կը ծանուցուի պաշտօնապէս, ռուսահպատակ Հայերը այսուհետեւ դատարաններուն առջեւ ռուսերէն լեզուով երդում պիտի ընեն, իսկ ռուսերէն չգիտցողները՝ թարգմանի միջոցաւ։ Ինչպէս կը յիշուի, այս խնդիրը վերջին անգամ յարուցուած էր Էջմիածնի սինօտին կողմէ, որ՝ հակառակ Մակար Կաթողիկոսի օրով և անկէ առաջ եղած ընդդիմութեանց և տրուած պատասխաններուն (որոնց մէկ բովանդակութիւնը հրատարակեցինք ասկէ առաջ Արեւելքի մէջ) Բեդերսպուրկի կառավարութեան ներկայացուցած էր զայն վերստին և յաջողեր է իր պահանջումը ընդունել տալ։

—Դարձեալ Թիֆլիզէն հասած լուրերէն մը նայելով, Ռուսիոյ Ներքին գործոց Նախարարութեան կողմէ հաստատուած նոր կանոնագրին համաձայն, որ կը վերաբերի հայ ընկերութեանց, «Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութիւնը» վերջնապէս վերածուեր է «Թիֆլիզի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան» որ առանձին մարմին մը պիտի նկատուի այսուհետեւ, առանց յարաբերութիւն ունենալու գաւառային մասնաճիւղերուն հետ, և այս վերջիններն ալ՝ նոր կանոնագրին համաձայն՝ տեղական առանձին ընկերութիւններու ձեւին տակ պիտի շարունակեն իրենց գոյութիւնը։

—Ամասիայէն Պատրիարքարան հասած գրութենէ մը կը տեղեկանանք թէ առաջն. տեղապահ Տ. Արիստակէս Ծ. Վ. վանքեան տեղւոյն գաւառային ժողովները կազմակերպած և վիճակային գործերը բարւոք ուղղութեան մը մէջ դրած ըլլալով, կը պատրաստուի թեմական այցելութիւններ ընելու։

—Խնուսի առաջնորդական տեղապահ Տ. Բարթուղիմէոս վարդապետին Ե. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհուած է, ինչպէս կ՚երեւայ այսօրուան Պաշտօնականներէն։

— Բնիկ Կիւմիւշխանէցի Տ. Առաքել քահանան, որ բաւական ժամանակ Գուրուշէշմէի եկեղեցին պաշտօնավարելէ ետքը, Կրօն. Ժողովին որոշմամբ Տէնէ Ս. [illegible] եկեղեցիին համար նշանակուած էր, և շաբաթ մը չափ այդ քաղաքը մնալէ ետքը վերադարձած էր իր երէցկինը առաջնորդելու, նախընթաց իրիկուն յանկարծամահ եղաւ Վլանկա, իր գտնուած բնակարանին մէջ։ Թաղումը և յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան երէկ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, հանդիսադրութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Ցովհաննէսեանի։ Հանգուցեալ քահանան 65 տարեկան էր։

— Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը ծանուցեր է Կովկասի կառավարչապետին թէ իր կողմէ որ և է արգելք չի տեսներ՝ Թիֆլիզի Թվորնովեայ փողոցին մէջ գտնուած Հայոց Ս. Գէորգ հին եկեղեցիին տեղ նոր մը կառուցանելու խնդրանքին ընդունելութեան։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կաւկազ լրագրի պաշտօնական բաժնում հրատարակուած է Կովկասի կառավարչապետի մի շրջաբերականը, որ ուղղուած է Կովկասի նահանգապետներին և շրջանների կառավարիչներին։ Այդ շրջաբերականը վերաբերում է Սենատի այս տարուայ փետրուար 17ի որոշմանը, որով բացատրւում է, որ ռուսահպատակ հայդաւանները հարկաւոր դէպքերում պէտք է երդուեն ռուսերէն լեզուով։ Կովկասի կառավարչապետը Սենատի որոշումը հրատարակում է ի գիտութիւն Կովկասի նահանգապետների և շրջանների կառավարիչների՝ հարկաւոր դէպքերում դրանով հրահանգուելու համար։

—Լուսաւորութեան մինիստրութեան անդամ և խորհ. կոնսուլտ Պ. Մամոնտովի Թիֆլիս այցելելը, ինչպէս լսել է Նով. Օբ.ն, կապ ունի Հայոց եկեղեցական-ծխական ուսումնարաններին պատկանեալ կալքերի գրաւման խնդիրը պարզելու հետ։

—Բագւում, տեղական թերթի ասելով, առեւտրական բանկ է հիմնւում։ Հիմնադիրներն են՝ Ս. Մանթաշեան, Գ. Արաֆելեան, Մ. Արամեան, Ե. Բուդաղեան, Ս. Այվազեան, Ա. Թումանեան, Գ. Ծովեանեան, Գ. Թումայեան, Ա. Ադամեան, Հ. Մելիքեան, Մ. Արաֆելեան, Ի. Ադամեան, Գ. Բեգլարեան, Խ. Թումայեան, Թ. Դադաշեւ և Ի. Դոյնիկով։ Բանկի հիմնական դրամագլուխն է 3միլն. րուբլի, բաժնուած 12 հազար ակցիայի՝ իւրաքանչիւր ակցիան 250 ր. արժողութեամբ։ Բանկը, բացի սովորական գործառութիւններն ունենալուց, պէտք է փոխառութիւններ տայ նաւթային բերքերի, գրաւականով, այդ բերքերի արժէքի մինչև 50 տոկոս։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ անցեալ օգոստոս ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս.

Սարգիս էֆ. 756, Մհր. Կարապետ էֆ. Պոյաճեան 540, Սունկուրլուի բարեսէր ժողովրդէն՝ տեղւոյն պատ. Թաղ. Խորհուրդին միջոցաւ 432, Տոքթ. Խընդիրեան էֆ. օգոստոս ամսական 216, Գ. Ն. Շիշմանեան էֆ. 216։ Տիկին Ինդոս Փինճանճեան՝ մատաղացին վասն հոգւոյ հանգուցեալ ամուսնոյ իւրոյ Տոքթ. Սարգիս էֆ. Փինճանճեանի 216, Ցարութիւն էֆ. Խարբութլեան՝ նուէր պատարագի վասն հոգւոյ ծնողաց իւրոց 191, Տիկին Նոյեմզար Ա. Հալէպլեան Աֆիոն Գարահիսարցի վասն հոգւոյ հանգուցեալ հօր իւրոյ, ձեռամբ Մկրտիչ էֆ. Մեզպուրեանի 108, Աբրահամ էֆ. Տէր Աբրահամեան 108, Գրիգոր էֆ. Հաճի Ցակոբեան Աֆիոն Գարահիսարցի՝ իր հանգուցեալ քրոջ հոգւոյն, ձեռամբ Թադէոս էֆ. Արեւեանի 108, Պօղոս էֆ. Ալպոյաճեան 56 ղրուշ։

20ական ղրշ. Տեարք՝ Նազարէթ Լուսարարեան, Դաւիթ Տէրտէրեան, Միքայէլ Աստրեան, Նշան Կէտիկեան, Գարեգին Պասմաճեան (յուլիս, օգոստոս ամսական, 10 ղրշ. Միհրան էֆ. Քիւրքճեան. գումար 3057 ղրշ։

Արիս Ինճիճեան և ընկերութիւն 754 քաշ աճառ, Եավրուեան-Իսագուլեան ընկերութիւն 1 սնտուկ թէյ (2³/₄ քաշ), Ցարութիւն էֆ. Խարբութլեան վասն հոգւոյ ծնողաց իւրոց 2 ոչխար, 7¹/₂ քաշ ձէթ, 48 հատ սպարմաչէթ, 200 հատ փռէ, Ցարութիւն Ազապապեան Սեբաստիոյ Կովտն գիւղացի 1 ոչխար, Բարեսէր ոմն՝ 1 հատ գառնուկ, Բարեսէր ոմն՝ 1 հատ գառնուկ, Ցովհաննէս Համբարձումեան մրգավաճառ ի Կէտիկ Բաշա 55 քաշ խաղող, Կարապետ Մարգարեան կօշկակար 2 զոյգ բօթին կօշիկ։

Տիկին Աննիկ Բաբազեան նուիրեց մէկ յղի կով, բարեսէր ոմն՝ 1 հատ բարմոց և 5 բարձ, բարեսէր ոմն 1 կրօսա կօշկի ներկ, Մարտիկ էֆ. Շիրինեան 2 տուփ սիկառի թուղթ, Վանեցի Խաչիկ աղա սափրիչ ի Գումգաբու 6 հատ ածելի։

Հոգաբարձութիւնս նոյնպէս շնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ սափրիչ արհեստաւորաց որոնք իւրեանց բարի սովորութեան համաձայն օգոստոս ամսոյ մէջ ևս քանիցս Հիւանդանոց և Որբանոց այցելելով անձնուիրաբար ածիլեցին բոլոր պատսպարեալները։ Գում Գաբուէն Ռուստապոշի Արթին աղա, Սամաթիոյ Եէնի մահալլէէն Մ. Համբար և Պէտիկ աղա, Սամաթիոյ Տամկաճիի սրճարանէն Ալիքսան աղա, Գում Գաբուէն բերուքէր Փիլիպոս աղա, Մհր. Կարապետ աղա (Պրուսացի), Սափրիչ Աղաճան աղա և Գրիգոր աղա, Բարմագ գաբուէն մհր. Ցակոբ աղա Խըրխըրեան, Սամաթիայէն բերուքէր Ցովհաննէս աղա Գրիգորեան, Հէրակլէս աղա Գալըպճեան, Տիրան աղա Ցակոբեան, բերուքէր Գրիգոր աղա Զաքարեան և Ցովհաննէս աղա Միքայէլեան, Գում Գաբուէն Սափրիչ Ցարութիւն աղա Փափազեան։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան Հիւանդանոցի

Ատենադպիր	Ատենապետ
Գ. Մ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ	ՊԱՏՐԻԿ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 4 Հոկտեմբեր. — Կը հաւաստեն թէ բարձրագոյն ատեանին քննիչ յանձնաժողովը նոր վաւերաթուղթեր ձեռք ձգած ըլլալով, դաւադրութեան քննութիւնը նոր երեւոյթ մը պիտի ստանայ և թէ այդ առթիւ նոր ձերբակալութիւններ ու նոր խուզարկութիւններ պիտի ըլլան։

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

ԼԸ ՔՐԷՕԶՕ. — Սաօն-է-Լուառի կառավարչին կողմէ եղած կարգադրութեան փորձերը անարդիւնք մնացած ըլլալով, հաւանական է որ կառավարութիւնը պաշտօնապէս պիտի միջամտէ։ Այս հիման վրայ դիմումներ եղած են արդէն և յոյս կայ որ յաջողին։ Ընդհանուր հանդարտութիւն կը տիրէ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ. —Բրէթորիայի մէջ միտքերը վերջին աստիճան յուզուած են։ Միջադէպներէ կը վախցուի։ Պօէրները՝ Նաթալի սահմանագլուխին վրայ բազմաթիւ զօրախումբեր կեդրոնացուցած են։ Ծանր դէպքերու կը սպասուի։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ. —Հրապարակը շատ աւելի լաւագոյն էր։ Զրոյց կը շրջի թէ կարգադրութեան ամէն յոյս դեռ կորսուած չէ։ Անգլիական քոնսոլիտէն 103.50էն 103.37ի իջաւ։ Հարաւ-Ափրիկեան արժեթուղթերու համար խնդրանք կայ։

Մեր ԹԵՐԹՕՆԸ, զոր քանի մը օրուան համար ընդհատած էինք, կը վերսկսինք այսօրուան Դ. երեսի մէջ ուր պիտի շարունակուի այսուհետեւ կանոնաւորապէս ամէն օր։

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ Ց. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Եւրոպայէ վերադարձած է և կը բնակի Բերա Թագսիմ փողոց, ուր ըստ առաջնոյն հիւանդ կընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջ։

464 — 2—12

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. Բոնօբեր փոխառութիւն 4 առ 100

4 առ 100 Բոնօբեր օսմ. պարտաթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1899 սեպտ. 1/13էն սկսեալ, թիւ 18 կտրոնին վճարումը (որուն պայմանաժամն է) ինչպէս նաև նոյն փոխառութեան օգոստ. 1/13ի վիճակահանութենէն ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կիշէններուն մէջ առտուան ժամ 10էն մինչև կէս օրէն ետքը ժամ 2¹/₂ (Ը. Ե.), ամէն օր՝ բաց ի կիրակիէ, և ուրբաթ օրերն ալ ժամ 10էն կէս օր։ Պայմանաժամին նախապէս լրացած կտրոնները ինչպէս նաև նախորդ վիճակահանութիւններէն ելած պարտաթուղթերը պէտք է ներկայացուին նոյն օրերը, նոյն ժամերուն։ Կտրոններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, պօռտրօններուն հետ մէկտեղ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի որ վճարուելու համար պէտք է ներկայացուի, 10 օր ետքը, Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ Սնտուկին։

* * *

Օսմ. փոփոխուած (Քօնվէռթի)
Փոխառութիւն 4 առ 100

Օսմ. 4 առ 100 փոփոխուած փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ սեպտ. 1/13էն սկսեալ, թիւ 32 կտրոնին վճարումը (որուն պայմանաժամն է) պիտի կատարուի Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կիշէններուն մէջ, առտուան ժամ 10էն մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամ 2¹/₂ (Ը. Ե.), ամէն օր՝ բացի կիրակիէ, և ուրբաթ օրերն ալ ժամ 10էն կէս օր։ Պայմանաժամին նախապէս լրացած կտրոնները պէտք է ներկայացուին նոյն օրերը, նոյն ժամերուն։ Կտրոններուն փոխարէն, պօռտրօներով մէկտեղ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի որ 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ Սնտուկին, վճարուելու համար։

* * *

4 առ 100 Օսմանեան փոխառութիւն

1890ի 4 առ 100 Օսմանեան փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ սեպտեմբեր 1/13էն սկսեալ, թիւ 19 կտրոնին վճարումը, որուն պայմանաժամն է, ինչպէս նաև օգոստ. 1/13ի վիճակահանութենէն ելած նոյն փոխառութեան պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիշէններուն մէջ, առտուան ժամ 10էն մինչեւ 2¹/₂ յետ միջօրէի, ամէն օր՝ բացի կիրակիէ, ուրբաթ օրերն ալ ժամ 10էն կէս օր։ Պայմանաժամին նախապէս լրացած կտրոնները ինչպէս նաեւ նախորդ վիճակահանութիւններէն ելած պարտաթուղթերը պէտք է ներկայացուին նոյն օրերը, նոյն ժամերուն։ Կտրոններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, պօռտռօններուն հետ մէկտեղ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի որ 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ Սնտուկին, վճարուելու համար։

9—01

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունը ուր տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

[illegible] ԴԻՏԱՐԱՆ

5 Հոկտեմբեր 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 764. Ջերմաչափ 20.

Օդը ամպոտ։
Ակս օր. — ժամը 6.19։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	22
Սեբաստիա	—	22
Իզմիր	—	17
Հալէպ	—	—
Էսկիշէհիր	—	—
Պրուսա	—	19
Ուրֆա	—	7
Պէյրութ	—	19
Մոսուլ	—	8
Բաղդատ	—	6
Վանա	—	8
Օսման	—	14
Սամսոն	—	10
Արճէշ	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիոյի մէջ.— Հանդարտ։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	23	33
Ամէնէն բարձր գին	»	23	34
Ամէնէն վար գին	»	23	28
Րումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	110	50
Ամէնէն բարձր գին	»	110	62
Ամէնէն վար գին	»	109	12

ԲԱՑՈՒՄ 23 Սեպտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	23	34
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	110	75
Օսմանիյէ		405	—
Րէժի		291	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		2	36
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ	Օ. Ո.	3	11
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		630	—
» ժուիսանս		225	—
» պարտաթ.	Ֆր.	492	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	298	—
Թարափ Կ. Պոլսոյ	»	480	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Քոլ էմբէրիալ	»	90	05
Քրիմիզ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	3)
Մէթալիք	»	96	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	50
» » » չէք	»	109	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	21¼
» » » չէք	»	23	13
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	61
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	96¼

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 4 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	21	97
) գոց.	»	21	97
» » » Բ.	.	45	50
» » » Դ.	»	25	30
Օսմանիէ	»	405	—
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	111	25
Օսմ. Րէժի	»	290	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	550	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	67
Քրէտի Լիոնէ	»	948	—
Պանք տը Բարի	»	— —	—

Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	91	80
Սպանիական արտաքին	»	62	47
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	300
Դրամագլուխ	»	63	

ՊԵՐԼԻՆ, 4 Հոկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Րումէլիի երկաթուղի	»	115	60
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	245

ՎԻԵՆՆԱ, 2 Հոկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	57	03
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Րումէլիի Երկաթուղի	»	58	20
Օսմ. Րէժի	»	132	—

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին

Կենսական գրասենեակ ընկերութեան Անգլիա «Լանքաշիր Էնշիւրանս Գումբանի» Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթըր։

Դրամագլուխ — անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ — » » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեպհականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, ճաճառականական ապրանք, ևլն, ևլն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները զորս կ՚ընծայէ կեանքեր ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեան։

Մէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն

ՊՕՆՑ ՍԷԼԻԲԻ և ԸՆԿ.

Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա

26—104

Պայքար Հաւոցի հրատարակութիւնները կարդալ Դ.րդ երեսը։

ԱԶԴ

Բաջ տոմարակալ մը՝ հայերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուներու հմուտ և պատուաւոր անձ, կը փափաքի շաբաթը մէկ քանի օր այցելութեամբ վաճառականի քով տոմարներ բռնել և վերոյիշեալ լեզուներով թղթակցութիւններ ընել։ Գիտէ նաև քիչ մը գերմաներէն։ Պէտք ունեցողները կրնան դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

3—3

Անգլիագէտ երիտասարդ մը տրամադրելի ժամեր ունի, անգլիերէնի դասեր տալու։ Կ՚այցելէ տուներ, ևլն։

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

464 — 2—2

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ ՊԱՐՏՔԻ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայս. Իրատէով Թոյլեալ Հասոյթք

ԺԸ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ–ՕԳՈՍՏՈՍ 1899

ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐ — Գաւառային վարչութեան ծախքերը զեղչելէ ետքը

ՏՈՒՐՔԵՐ	1899 Օգոստոսի հասոյթներ Օսմ. ոսկի		1898 Օգոստոսի հասոյթներ Օսմ. ոսկի		Գումար 1899 Օգոստ. 30է Օսմ. ոսկի		Գումար 1898 Օգոստ. 30է Օսմ. ոսկի	
Վեց զատուած եկամտից Տուրք: Ծխախոտ (յետամնացնեզանձում)								
Աղ								
Դրոշմաթուղթ	104,696	06	107,616	75	587,981	77	621635	87
Ոգելից ըմպելիք								
Զկնարան								
Մետաքս								
Միախառն: Հասոյթք Բէժիէն	...	— —	....	—	375,000	— —	375000	—
Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն	7,500	—	7500	—	45000	— —	45000	—
Ծխախոտ (մենաշնորհ) Րէժիի շահուց մասնակցութ.	51,293		51293		51298		51298	
Զանազան հասույթներ: Ցուելուած Կիպրոսի հասութից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով	....	— —	38006	58	110000	— —	101350	88
Արեւ. Րումէլիի տրկն. հարկէն	25,000	— —	25000	—	25000	— —	25000	—
Թէմպէքիի տուրք, Մաքսատունէն փինկզը. վճրլի. Սերպիոյ, Ղարատաղի, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	....	...	....	...	....	...	....	...
Համագումար	188,494	06	229,421	33	1194279	77	1219284	75
ԳՈՒՄԱՐ ԼԻ								
Նախորդ ամսուան վերջը								
Նախորդ տարեշրջանի վերջը								
Ընդհ. համագումար								

	Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
1890 ապրիլ 18/30ի պայմանագրով նախատեսուած 4 % պարտաթուղթերու առ. հաշիւ վճարուած գումարներ։	215,250	—	215,250	—
Քոնսօլիտէ պարտքին եւ Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն տկսին. հմր. եւր. եւ Կ.Պոլիս վճարուած գումարն։	491,316	80	499,348	40
	321,641	17	386,614	58
Կեդր. Վարչութեան ծախք։	65,761	96	61,364	20
Օսմ. Կայս, Պանքան եւ Հանրային Պարտքի կեդր. սնտուկը պահուած գումարներ։	100,309	84	56,707	57
	1,194,279	77	1,219,284	75

Ի Դիմաց Վարչական Խորհուրդին
Խորհրդական Պաշտօնակալ
ԿԻՏՕ ԿՈՒԻՉԻՕԼԻ

Նախագահ
Է. Ֆ. ԼՕՈՒ

Կ. Պոլիս, 17/29 Սեպտեմբեր 1899

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ
ԿԾՈՒՄԾ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ
Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիփօռալիթիկի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու ակարակազմ տղայոց մարմնի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաև վիզի գնտիկները հալեցնելու և ախորժակը բանալու համար։
Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ԱՆՁՆՈՒԷՐ ԿԻՆ

Ամուսինս պաղառութեան հետեւանքով սոսկալի հիւանդութեան մը ենթարկուեցաւ. ամէն բանէ կը զանէր ու ստամոքսը ոչինչ կ'ընդունէր. տեւական պնդութիւն մը կրակներու մէջ կը տոչորէր խեղճ մարդը որ չարունակ ջուր կ'ուզէր առանց կարող ըլլալու ծարաւը յագեցնել։ Գիշերները բնաւ չէր կրնար քնանալ և թէ քիչ մը մրափէր խել յանկարծական սոսումով մը անկողնին մէջ վեր կը ցատքէր և այսպէս կը տառապէր, բոլորովին նիհարցած ու յուսահատ։ Բժիշկները չաքարախտ կարծելով հանքային ջուրեր ղրկեցին զայն և ես ու զաւակներս ամէն զոհողութիւն յանձն առինք մեր սիրեցեալ հիւանդին բժշկութեան համար. սակայն աւա՜ղ հիւանդութիւնը փոխանակ ընկճուելու հետզհետէ կը ծանրանար։

Օր մը լսեցի որ դրացի ծերուկ մը իր ստամոքսի հիւանդութենէն բժշկուեր է ՌՕՊԼՇՕ խմելով. ուստի անմիջապէս շիշ մը գնեցի այս դեղէն և աղաչեցի ամուսնոյս որ ՌՕՊԼՇՕին ալ փորձն ընէ. սակայն հիւանդը որ դեղ փոխելէ զզուած էր, մերժեց և սկսաւ դիւրահաւանութիւնս ծաղրել։ Վերջապէս երկար թախանձանքներով յաջողեցայ խմցնել գաւաթ մը ՌՕՊԼՇՕ որուն ցոյց տուած անմիջական բարուոքումը ու թեթեւցումը. յոյս ներշնչեցին ամուսնոյս և քիչ յետոյ աղաչեց իր երկրորդ գաւաթ մը եւս տամ. այսպէս շարունակելով ՌՕՊԼՇՕՆ երկու շաբաթ վերջը հիւանդութիւնը սկսաւ ամբողջանալ բժշկուիլ, ախորժակը բացուեցաւ, մարսողութիւնը ու բնական պէտքերը կանոնաւորուեցան և վեց ամիս ետքը հիւանդութենէն բնաւ հետք չմնաց

Բարիզ մատամ Սլտա տիւ Մօրէլ, ՌՕՊԼՇՕՆ ձկան իւղի տեղ կը տրուի փոքրիկ տղոց և խիստ օգտակար արդիւնք կուննենայ. կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։

466 Ա 1—13

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ուր ամէն երկու շաբաթ կը մեկնին Լիվըրբուլ — և Լիվըրբուլէն Պոլիս

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4551
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	8574
Սէրվիա	7391	Մարաթօն	2403
Ուրանիա	7263	Ալլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սեթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէքքօ	2143	Մորոցցօ	1855
Քէտար	1876	Քամպանիա	12956
Նէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ. ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլ, Պօրտօյէ, Մէնչէսթըրէ և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Խարօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Գասըրնէ	1500
Մարգօթիս	2500	Վոլլէս	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուեթըլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ^րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Ֆրանսական թատրոնին դիմաց, Պէյ Զէրրահհէնա շուկան)
Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադժուարին ցաւած ակռաները առանց ցաւի կը լեցնեն. ցաւերը կ'անձեն ու զմայլելի պայմաններու.
Նորաձեւ ակռաներ, կալիւր, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, չեն ցաւցնէր ոչ ալ պտտիլ, ծամել, և այլն արտասանութեան ներաշխատութեան.
Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև Թէլէֆօնիք գործերու և ամենակատարելագործեալ պատմութիւն.
Յ. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (ժամը 4ն ի վեր) ինչպէս նաև ամէն օր, (ժամը 4էն ետքը) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։
Գոտաբեղերոյ կրնամ գնել իւրեանց բնակարանն, թիւ 1 Թէքքէյի փողոց։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով և դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։

Լ'ԱՆՔԻԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Գ. Գ. Կոմս Լոմօն Ձիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտօլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլտմօն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէչ տ'Օսթէն.
Թէօտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն
Կառավարութեան Քոմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄԻԻՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ	Կամուրջէն Սկիւտար	Սկիւտարէն Պէշիկթաշ	Պէշիկթաշէն Սկիւտար
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
12 —	12 50 Գուզկ.		
12 35	1 25	12 —	12 10
1 —	1 50 Գուզկ.	12 35	12 45
1 30	2 25	1 —	1 10
2 —	2 50	1 30	1 40
2 35	3 40	2 15	2 30
3 —	4 —	3 10	3 20
3 35	4 45	3 50	4 —
4 —	5 30 Պէշիկթաշ	4 30	4 40
4 30	6 15 »	5 10	5 20
5 10	7. 5 »	5 45	6 27
5 45 Պէշիկթաշ	7 45	6 30	7 17
6 30 »	8 20	7 15	7 57
7 15 »	9 —	8 20	8 30
8 —	9 40 Գուզկ.	9 30	9 40
8 45	10 15 »	10 —	10 10
9 35	10 40 »	10 25	10 35
10 15 Պէշիկ. Գապթ.	11 — »	10 50 Գապթ.	11 5
10 30 Գուզկունճուք	11 25	11 25 »	11 30
11 55 »	11 59	11 59	12 10
11 15 »	12 —		
12 —			

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES
1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.
Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 ֆր.
1898ի հասոյթք 34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 164,172,000 »
Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ (Էսկի Մէսճիտ)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՐԷՔՔԷՆ

Իր անտարբերութեան պատճառաւ
ՇԱՊՕԹՕ
բէբթօնը միակն է որ կը գործածուի Գ. Բասթէօրի, Պէրլինի, Վիէննայի և Բեդրբուրկի աշխատանոցներ. բուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ
ՇԱՊՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ՊԷՊՍԻՆԵԱՆ ՊԷՊԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT
Բէբթօնն, որ իբր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծումէ առաջ եկած անօթութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, շաքարախտ, Թոքախտ, Թանչք, ուռեցք, քաղցկեղ, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։
ՇԱՊՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.
ELBERFELD (Allemagne)

Somatose
ՍՕՄԱԹՕԶ
Անհամ փոշի | Միսին սննդական տարրերը միայն կը պարունակէ
ԱՆՀԱՄԵՄԱՏԵԼԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ
Տկար անձերու, տխեղծ մանուկներու, հիւծախտի, այլեւայլ ստամոքսային հիւանդութիւններու, ծննդական վիճակի, տղոց ոսկրաթեքութեան, հիւանդութենէ ապաքինածներու
եւ մանաւանդ
ՔԼՕՐՕԶԻ ՀԱՄԱՐ
Սօմաթօզը, առանց բացառութեան ախորժակ կը բանայ
4 շաբթուան մէջ 8 լիբր կ'աւելցնէ մարմնին ծանրութիւնը
Սօմաթօզը պէտք է ծախուի իրեն յատուկ պահարանով, 25, 50 և 100 կրամնոց տուփերու մէջ
320
Կը ծախուի ամէն դեղարաններու մէջ։ Կեդրոնատեղի ճօն Քնէխթէլ, Պոլիս 48—52

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Իօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտօնօ	1695	Մառէնկօ	2273	Սարֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3708	Ցիրրօ	1735
Արքօսդօ	2377	Ցիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1198
Գատտօ	1822	Ցօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Գօրօտինօ	1264	Ցուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Ցրաբօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Գրիւնօ	341	Ցինտօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1088	Թօքիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1030	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1387	Էշադօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բէլօ	510	Վօլօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Բիալթօ	2229	Վօլթուռնօ	2886
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Բինաուռ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Բօլլօ	1613	Զէլօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Բօմէօ	1789		

Հօրաչիօ շոգենաւը, նաւապետ Բրօֆիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։
Իդրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 22ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։
Դիմել առ գործակալս Յ. ՀԻԼՑ ԷՆՑ ՐԻՑՕ
Թիւ 17—18, Դիւզինօյ Մէյէթ խան, Ղալաթիա

ՊԱՑՊԼ ՀԱՈՒՍԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
Ցիսուս Քրիստոսի վարքը. Համառօտեալ Թարգմանութիւն Պատ. Ճէյմս Սթօքըրի հանրածանօթ երկասիրութեան, էրես 190։ Կը ներկայացընէ Յիսուսի կեանքը, սկսելով անոր Ծննդենէն մինչեւ Համբարձումը. Հեղինակին անունը արդէն գրաւական է գրքին պատուականութեան, որու տնշուշտ անձամբ պիտի փափաքի ամէն ընթերցող։ Գին 4 և 5 դահեկան ըստ կազմին։
Բեճաուզի բառգիրք (Թուրքերէնէ Անգղ.) էրես 2224. 270 դահեկան։
Բեճաուզի բառգիրք (Անգղիերէնէ Թրք.) էրես 827. 100 դահեկան։
Բնական Աշխարհագրութիւն (Հայ. և հայատառ Թրք.) մեծադիր և պատկերազարդ, էրես 120. 20 դահեկան։
Բնական Աստուածաբանութիւն (Հայ, հայատառ և յունատառ Թրք.) էրես 196. 3 ½ դահեկան։
Կը ծախուին Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ցինճանճըլար Եօգուշու, Պոլիս 173

COMP 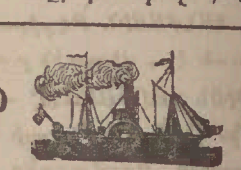 RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք
Գշ. 21 3 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գշ. 22 4 Իզմիր, Քիոս, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (Յաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆֆա, Պէյրութ և Քիոս)։
Եշ. 23 5 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 23 5 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի
Ուր. 24 6 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլէն և Անթուէրփէն Պոլիս բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդօրիան	10500	Ֆլամիան	3500
Առմէնիան	10500	Իփիրիան	3500
Քէստրիան	10500	Արրժօին	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2800
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլիան	2800
Գոզդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէնիան	3700	Մինձօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆալքիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի որ ապրանքնին ալլուր փոխադրելու կամ ապահովագրելու համար պէտք եղած հրահանգը ղրկել շոգենաւին մեկնելէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆՏ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (41)

ՍԻՄՕՆ ՊՕՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Բ. ՄԱՍ

Զ

ԵՐԿՈՒ ԲԱՐԿԱՄՈՒՀԻՆԵՐ

—Պէ՛րթ աղաղակեց Էլֆրիտ յոնքերը պռստելով, ինչ ընելու եկաք հոս։

Այս յոգնակի խօսուածքը բոլորովին սառեցուց խեղճ աղջիկը։

Դեղնեցաւ, ու չիյնալու համար պարտաւորուեցաւ թիկնաթոռի մը կըրթընիլ։

—Ներեցէք, օրիորդ տը Նալվուար, բսաւ դողդղացող ձայնով մը, ներեցէք ինծի. չարչարուած, նախատուած և շատ մը դժբաղդութիւններու ենթարկուած ըլլալէ ետքը, կը յուսայի որ պիտի ուզէիք օգնել ինծի, դո՛ւք որ միշտ իմ բարեկամուհիս եղած էք։

Էլֆրիտ վերջին սաստիկ յուզուեցաւ Պէրթի շեշտէն։

—Նե՛րէ ինծի, Պէ՛րթ, բսաւ. միայն, պէտք է ընդունիս որ քու հոս ներկայութիւնդ շատ զարմացուց զիս։ Ինչո՞ւ նախ չուզեցիր իմ ծնողքիս ներկայանալ։

—Որովհետեւ անանկ կը հաւատայի թէ դուն քու հօրմէդ ու մօրմէդ աւելի լաւ կերպով պիտի ընդունէիր զիս, պատասխանեց Պէրթ վշտացած կերպով մը։

—Ուրեմն նամ. շա՛տ յոգնած կ'երեւաս։

—Վիշտն ու յոգնութիւնները հոգիս հանեցին։

—Անօթի չե՞ս։

—Շնորհակալ եմ, Լէօնթին ինծի քիչ մը Մատէրայի գինի ու պիսքիւի տուաւ։

—Բայց Պէրթ, ինչ եկաւ գլխուդ։

—Առեւանգուեցայ, խորհրդաւոր տան մը մէջ բանտարկուեցայ և յետոյ, կրկին վարժարան տարուեցայ դիմակաւոր մարդու մը միջոցով՝ զոր բնաւ չեմ ճանչնար։

—Սակայն կրնաս ա՛լ աւելի մանրամասնօրէն պատմել տռնք. կը վստահացնեմ քեզ որ ո՛չ ոք կը հաւատայ պատմածիդ՝ զոր ամէն մարդ անկատար կը գտնէ։

—Գիտեմ... Ամէն տեսակ աններեւակայելի յանցանքներու համար կ'ամբաստանէ զիս։ Եւ գիտե՞ս թէ ինչ ընել կ'ուզեն զիս. կ'ուզեն զգաստարան մը դրկել։

—Ա՛հ, բայց այդ բանը շատ սոսկալի պիտի ըլլայ։

—Ես չեմ ուզեր անանկ անարգանք մը կրել...։ Ցանցանք մը չունիմ ես։

—Խեղճ Պէրթս, կը հաւատամ բառերուդ։

—Էլֆրի՛տ, ծնողքդ ալ ինծի կը հաւատայ. պէտք է որ զիս անոնց ներկայացնես։ Անշուշտ պիտի խղճան վրաս։ Զգաստարան մը տարուելու գաղափարը բոլորովին գլխէ հանեց զիս։ Ու չենթարկուելու համար այդ ամօթին, գիշերանց փախայ Ժանիսօ հաստատութենէն, երկաթուղի նստայ և մինչեւ հոս հասնելով սկսայ Թափառիլ դղեակին շրջակաները, յուսալով որ քեզի կը հանդիպիմ։ Լէօնթինը միայն տեսայ, ու գիտես թէ ի՛նչ անցաւ անկէ ետքը...։

—Բայց ի՛նչ ընենք։ Չեմ կրնար հիմա երթալ ծնողքս արթնցնել։ Ատիկա գէշ կերպով կրնայ ազդել իրենց վրայ։

—Ուրեմն գէթ այս գիշեր քովդ պահէ զիս։

Էլֆրիտ պատասխան չտուաւ։

Դէմքը գունատած էր և յայտնի վարանում մը կը տեսնուէր իր վրայ։

—Աւա՛ղ, բսաւ յանկարծ Պէրթ, կար ժամանակ մը՝ ուր սիրով ինծի պիտի մատուցանէիր այս ծառայութիւնը։

—Ծի՛շդ է, պատասխանեց Էլֆրիտ, կար անանկ ատեն մը...

Լալու փափաք մը կը թեւածէր Պէրթի մէջ։

Ցանկարծ սպառնացաւ և խեղճ աղջիկը սկսաւ յորդահոս արտասուել։

—Աւա՛ղ, աւա՛ղ, ի՞նչ ըրի որ այս աստիճան դժբաղդ եմ հիմա։ Անէ՞ծք մը կայ արդեօք ընտանիքիս ու իմ վրաս։ Հայրս անհետացած, մայրս խելակորոյս, ես ալ, առանց իսկ պատճառը գիտնալու՝ դժոխային մեքենայութեանց առարկայ։ Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ բոլոր ասոնք, Աստուած իմ։

Ա՛յն աստիճան յուսահատ շեշտ մը կար Պէրթի խօսքերուն մէջ՝ որ Էլֆրիտ վերջին ծայր յուզուեցաւ և կրկին սիրել սկսաւ այդ խեղճ աղջիկը որ ամէնէն լքուած էր։

—Հանդարտէ, Պէ՛րթ, բսաւ անոր, և ե՛կուր համբուրէ զիս։

Պէրթ անոր բազուկներուն մէջ նետուեցաւ ու երկու աղջիկները պագտուելով լացին՝ արցունքներնին իրարու խառնելով և բարեկամութեան մը լռիկ ուխտը ընելով։

Երբ յուզմունքնին հանդարտեցաւ, Էլֆրիտ բսաւ Պէրթի.

—Մտիկ ըրէ՛, բարեկամուհիս, պէտք է ներես ինծի՝ նախապէս ցոյց տուած ցրտութեանս համար։ Միշտ կը սիրեմ զքեզ, և ամէն ատենէ աւելի։ Այս գիշեր քեզ պիտի պահեմ և վաղը քու ներկայութիւնդ պիտի իմացնեմ հօրս՝ որ մօրմէս աւելի ներողամիտ է։ Միայն թէ ամէն բան յայտնելու ես իրեն։

—Լաւ, պատասխանեց Պէրթ. ամէն բան պիտի յայտնեմ հօրդ։ Երդում չըրի լուռ մնալու համար, և անշուշտ հայրիկդ պիտի պահէ գաղտնիքս։

—Ա՛հ, գաղտնիք մը ունիս ուրեմն։

—Անտարակոյս։

—Ինծի ալ պիտի յայտնե՞ս։

—Այո՛...

—Անմիջապէ՞ս։

—Ոչ. նախապէս կը փափաքիմ հօրդ հետ խօսիլ։

—Լաւ, հիմա գործերնուս նայինք...

—Ա՛հ, հոգ մի՛ ըներ. ես բազմոցի մը վրայ կրնամ երկննալ։

—Ո՛չ, սիրելի Պէրթս, չեմ ուզեր կէս հիւրասիրութիւն մը ընել քեզի, հանուէ՛ շուտ մը, միասին կը պառկինք։ Քնացիր, որպէս զի ուժերդ վերադտնես։ Վաղ առտու կանուխ արթնցած կ'ըլլամ արդէն և երկուքս մէկ հօրս կ'երթանք։ Կը յուսամ որ լաւ ընդունելութիւն մը գտնես։

—Մէռսի՛, մէռսի՛, աղաղակեց Պէրթ։ Բնազդումս չէր խաբեր զիս ուրեմն, երբ դէպ ի քու տունդ կը մղէր ինծի պէս խեղճ աղջիկ մը։

Է

ՄԱՅՐԸ

Դիւրաւ կ'ըմբռնուի անշուշտ այն զարմանքը՝ զոր տը Նալվուարի մարքիզը արտայայտեց յաջորդ առտուն՝ երբ Էլֆրիտ զինքը արթնցնելով իմացուց թէ Պէրթ Մէյլան դղեակին մէջ կը գտնուէր։

Ու նախ թեթեւօրէն յանդիմանեց իր աղջիկը՝ որ անմիջապէս չէր իմացուցած անոր ժամանումը՝ հոգ չէ թէ ո՛ր ժամուն ալ ըլլար։

Բայց սիրուն աղջկան մէկ համբոյրն իսկ հանդարտեցուց զինքը։

Երկուքը մէկ որոշեցին Պէրթի ներկայութիւնը գաղտնի պահել թէ՛ դղեակին մէջ գտնուող հիւրերէն և թէ՛ մանաւանդ մարքիզուհիէն։

Մարքիզը՝ իր աղջիկը դուրսը ձգելով գնաց տեսնել Պէրթը՝ որ հագուած զայն տեսած, սկսաւ պաղատիլ որ չէքէ զինքը ու թող չտայ որ զգաստարան տանին իրեն պէս անմեղ աղջիկ մը։

Պ. տը Նալվուար բարեւեց զայն ու մեղմօրէն անոր ձեռքը սեղմելէ ետքը բսաւ.

(Շարունակելի)